

DIRVA

GALIMAS POSŪKIS ŠALTAJAME KARE

Gynybos sekretoriaus McNamara tvirtinimą, kad "dabartinė taktika Vietname geriausiai atitinka Washingtono administracijos tikslams", tam tikra prasme patvirtina ir tie strategai, kurie idėmiai studijuoja, stebi ir seka visų įvykių Vietname eigą.

Neseniai įvyko t.v. Valstybinis Strategijos Seminaras, kuriame ne tik Vietnamo karo, bet ir komunistinės strategijos žinovai ir stebėtojai priėjo gana nelauktų ir daugelį nustebinusių išvadų, būtent:

* Vietnamo karas bus laimėtas šiais metais, gal net šį pavasarį, o tai kartu bus dideliu posūkiu šaltajame kare.

IŠ VISO PASAULIO

* JAV KONGRESE vis garsiau imama kalbėti apie reikalingą bombarduoti Š. Vietnamo lėktuvų bazines, kur spiešiasi patys moderniausi Sov. S-gos lėktuvai. Tų lėktuvų augantis agresyvumas jau pareikalavo daugelio JAV lakūnų gyvybių ir didelių medžiaginių nuostolių.

Skaitoma, kad JAV aviacija neteko 390 lakūnų ir 500 lėktuvų 1 mil. dol. vertės.

Gynybos sekretorius McNamara kaip tik pakartotinai pasisakė prieš aviacijos bazių bombardavimą, kad ir pridurdamas, jog tai tik "tuo tarpu".

* JAV VYR. KONTROLES įsitaiga rado, kad yra plačiai išsiplečiusi korupcija senelių prieglaudose. Gydytojai ir vaistinės naudojasi pacientų lankymu ir vaistų išdavimu kvitais, rodančiais, kad pvz., vienam gydytojui teko 1,486 dol. už 487 "vizitus", įskaitant 90 tokių "vizitų" į vieną dieną. Tuli "pacientai" esą "gavę" vaistų už stambias sumas trumpame laikotarpyje. Receptai išrašyti jau mirusiems pacientams ir t.t.

* VAK. HEMISFEROS prezidentų konferencijai, kuri įvyks balandžio 12-14 d. Urugvajuje, ruošiasi ne tik suinteresuotų kraštų vyriausybės, bet ir komunistai. Jų aktyvumas pasireiškia teroro veiksmais, rodo, kad iš vieno centro išplaukia instrukcijos kelti tv. valstybių sostinėse tokį nerimą, kad dalis prezidentų negalėtų išvykti į konferenciją.

* DR. MARTIN LUTHER KING, JR. negrų integracijos judėjimo vadovas, savo New Yorke pasakytose kalboje kviečia ne tik negrus, bet ir "geros valios baltuosius" visomis priemonėmis boikotuoti Vietnamo karą.

Jis pareiškė negalėsiant negrų atkalbėti nuo teroro veiksmų Amerikoje, kada pati vyriausybė naudojanti terorą Vietname.

* SOV. S-GA pastaruoju metu stiprina savo bazes Alžire, Egipte, Sirijoje, Irake ir Somaliijoje, sugabenuose ten ginklų virš 1 bil. dol. vertės. Vien Alžiras yra gavęs be karo lėktuvų apie 200 modernių tankų, raketų ir kt.

Spėjama, kad po Vietnamo, sekantis karas, įvelias JAV, bus Art. Rytuose. Tam Sov. S-ga iš anksto bus pasiruošusi.

* Amerika pasirodė visose srityse visą klasę aukščiau už antrojoje stovinčią Sov. S-gą, kaip galybė, pralenkusi ne tik apsiginklavime, bet ir ūkyje bei gamyboje toli atsilikusią konkurentą. (Čia pat priduriama, kad negalimas net tikslesnis palyginimas, nes atsilikimą vienoje srityje padidina atsilikimas kitose srityse.).

Nekalbant apie kitas Seminaro paliestas sritis, šie išpranašavimai stebina dar tuo, kad juos skelbia žmonės, iki šiol tamsiai ir pesimistiškai žvelgę į ateitį. Taip, pvz. Dr. Frank R. Barnett, Valst. Strategijos Informacijos Centro direktorius, ilgą metų eilę veikė net per įvairias privačias organizacijas, skelbdamas tarptautinio komunizmo pavojų. Reakcija į jo darbą ir pastangas netikėdai daug vilčių, kol pagaliau pasirodė, kad bendroje pasaulinėje arenoje jo pažiūros pamažu ėmė panašėti su tais, kurie vis į tuos pavojus atrodė žiūrį pro pirštus.

Būdinga, kad Dr. Barnett netiekiąsio JAV komunistų partijos veikla, infiltracija į kurios mokyklos tėvų komitetą ar kitokia veikla, kuri priklauso "ragangaudžių profesijai", bet faktai, kad visa eilė valstybių tebėra prisirišę prie marksistinės - leninistinės doktrinos, iš kurios ir išplaukia visi didieji pavojai. Kitaip tariant, jo pastangos veikla atkreipimu dėmesio į komunistinio pavojaus centrą, o ne kovą su periferiniais ir išblaškytais reiškiniiais.

Kitų įtakingų Seminaro dalyvių pažiūros išplaukia iš fakto, kad Vietname pagrindinės komunistų karinės jėgos baigia išsisemti ir artimu laiku Hanoi turės daryti pagrindinį sprendimą.

Derybomis ar pagrindinių jėgų likučių atitraukimu gali baigtis kovos, nors partizanų veikla tęsytųsi sporadiškai ir ilgesnį laiką.

Seminaro strategų nuomone, II Pas. karo lemiamu strateginiu įvykiu buvo britų beveik praktiškesnis palyginimas, bet desperatiškai atlaikyta kova prie El Alameino Afrikoje. Vokietų kariuomenei buvo užkirstas kelias į taip reikalingą ir tolimesnio karo vedimui būtina Suezų kanalą ir Vid. Rytų naftos šaltinius. Karas baigėsi tik po trijų metų, bet jo lemiamas posūkis įvykęs (strateginiu požiūriu) ten -- prie El Alameino.

Panašiai ir Vietname. Strateginiai laimėjimai čia užkirstų R. Kinijai ir Š. Vietnamui kelią į Pietryčių Azijos turtinguosius maisto (ryžių) aruodus. Be to, to regiono valstybės įsitikintų, kad komunistų veržimasis galima sulaikyti ir kad Amerika ryžtasi tam sulaikymui aukotis.

Kas be ko, Amerikos technologijos laimėjimai ir jų remiantis ūkinė stiprybė lieka nenugalima.

Pagaliam, ne vienam kyla klausimas, kam gi "tiltų statymo" ir "taikos siekimo" eroje reikėtų tiek daug dėmesio kreipti į karo strategijos ir ginklavimosi pranašumo problemas? Toks dėmesys buvo ir yra visą laiką, tik visuomenė nebuvo aprūpinama išbalansuotos informacijos. Čia jau Amerikos spaudos kaltė. O apie karą ir jo strategiją kalbama ir reikia kalbėti todėl, kad, anot to paties dr. Barnett, po II Pas. karo buvo 40 karų, t.y., 2,6 karu į metus. Taigi, karas, o ne taika, yra pasaulio pastovioji padėtis. Argi veltui vien laiku Hanoi turės daryti pagrindinį sprendimą.

Lietuvių Fondo būstinėje Chicagoje. Sėdi iš kairės: LF vykd. vicepirmininkas A. Reklaitis, LF valdybos pirmininkas dr. A. Razma ir LF Tarybos pirmininkas dr. G. Balukas. V. Noreikos nuotrauka

LIETUVIŲ FONDAŲ APLANKIUS

Lietuvių Fondo būstinę aplankyti tikrai įdomu. Čia nerasta pinigų ir nedegamų spintų. Čia sutiksi žmones, kurie rūpinasi, kaip Lietuvių Fondan sutelkti vieną milijoną dolerių, ir tai ne amžių bėgyje, o iki mūsų valstybės atkūrimo 50 metų sukakties, kurią taip iškilmingai ryžtamės minėti sekančiais metais.

Atėjęs radau "tris didžiulius" Lietuvių Fondo vyrus: Tarybos pirmininką dr. G. Baluką, valdybos pirmininką dr. A. Razmą ir vykd. vicepirmininką, reikalų vedėją A. Reklaitį.

Jų mintys sukosi apie LF narių metinį suvažiavimą, kuris planuojamas sušaukti Chicagoje Kultūros Kongreso metu. Suvažiavimui teks daug svarbių problemų paliesti, tad jau dabar pats laikas kiekvienam LF nariui giliai pamąstyti, ką naujo galėsime pasiūlyti Lietuvių Fondui, kokių atsivėsim idėjų ir konkrečių planų, kaip toliau ugdytume šį fondą.

Su dideliu rūpesčiu LF vadovybė kimba ir į lietuvių kolonijoms paskirtas kvotas ir jų išpildymą. Skaitlinės nemažos, įnašai kai kurių kolonijų maži. Ar lietuviai pajėgs pakelti tas

kvotas? Išgilinus į davinčius ir santykių kolonijose gyvenančių lietuvių — atrodo našta pakeliama. Tačiau reikalinga visų talkos, ne vien vajeaus komitetų darbo. Tad maža užuomina. Gal pradėkime visi taupyti po penkinę bent kas antra savaitė, ar bent po du dolerius savaitėje ir iki sekančių metų galėsime visi įnešti šimtinės įnašą į LF, tuo tapdami šios didžiosios šeimos nariais. Tuo per daug neapsunkintame ir savojo šeimos biudžeto. Taip samprotuoja LF entuziastai. Tad mūsų šimtinės įnašas, minint mūsų valstybės atkūrimo sukaktį, drauge būtų ir liudijimas, kad mes rūpinamės ateinančia lietuvių karta, kad mums rūpi lietuvių būklė ne vien šiandien, bet dešimtmečiams. Tai būtų vertinga dovana Lietuvai suaktyviniais metais.

Pavasario sulaukus, vėl visi šaukiami talkon. Vėl norima pajudinti Lietuvių Fondo vajeaus reikalai. Darbas ilgas, sunkus, bet prasmingas. O iš LF būstinės sklinda žinios: "Turime pinigų. Juos dalinsime didiesiems darbams įgyvendinti. Skubėkite su prašymais, projektais, siūlymais ir pagėidavimais. Keli tūkstantai dolerių jau vėl grįžta lietuviškojo gyvenimo ilgesniam išlikimui. Reiškia, darbas, pastangos ir šaukimas įstoti į LF nebuvo tyruose šaukiančiojo balsas. Lietuvių Fondo šeima darbi, susiklausiusi ir tolerantiška". — Taip kalbą vyrai, kurių pečius slegia didelė atsakomybė ir LF ugdymo problemos. Vieninga visų lietuvių talka šiame darbe pravartu.

Jurgis Janušaitis

Lietuvoj ruošia planus geresniems butams...

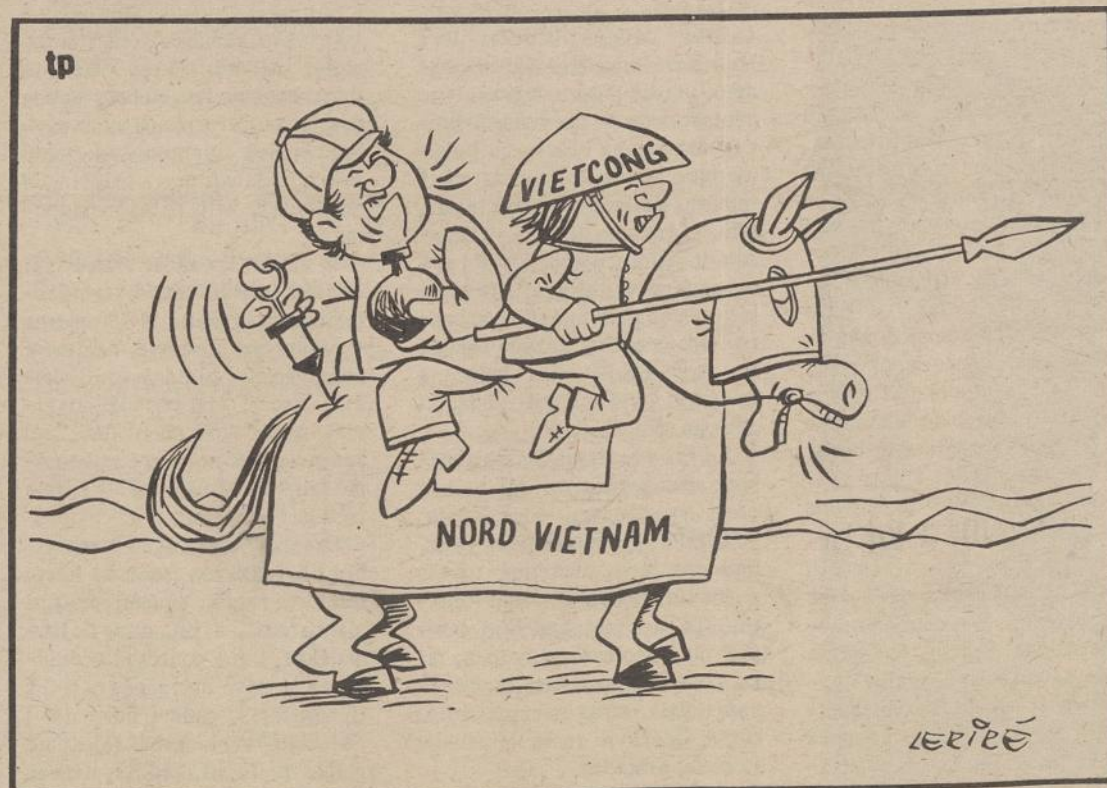
Lazdynų priemiestis Vilniuje numatytas paversti stambiu naujamiesčiu, kuriame bus įgyvendinta apie 100 tūkstančių žmonių. Ten planuoja statyti eilę daugiaaukščių gyvenamųjų namų, kuriuose bus du milijonai kvadratinų metrų gyvenamojo ploto.

Toks planas rengiamas, turbūt, numatant galimybę atvesti rusų atneštą nuostatą, kuriuo miestuose gyvenamojo ploto norma vienam asmeniui nustatyta tik 9 kvadratiniai metrai (maždaug 97 kvard. pėdos, arba 10 pėdų ilgio, 9,7 pėdų pločio kambarys). Lazdynuose planuojama vienam asmeniui skirti 20 kvadratinų metrų (du milijonai šimtų tūkstančių). Tai būtų daugiau kaip dukart daugiau, negu pagal rusišką standartą.

Ir įrengimai numatomi nebe "bendrabiutiški" ar ne "kazarmiški", kaip ligšioliniuose naujuosiuose pastatuose. Czerwony Sztandar (1967/58) pasakoja, kad tai bus penkių, dvylikos ir net še-

šiolicos aukštų pastatai, ir juose bus ne tik vieno ar dviejų kambarių butukų, bet taip pat ir trijų bei keturių kambarių butų (neskaitant virtuvių). Nebebūsia kambarių -- "dešrų", kaip dabar (atseit, pailgų, siaurų). Nebebūsia ir "kišeninių" virtuvėlių. Virtuvės būsiančios didelės, koridoriai platus. Balkonai bus nebe prie sienų iš lauko prikabinoti "varnalizdžiai", o įtrauktiniai, lyg kambarių tęsiniai. Nebereikėsia balkonų naudoti skalbiniams džiovinti, kaip dabar, nes ant stogų būsiančios įrengtos dengtos skalbinių džiovyklos. O kambariuose didžiausia naujiena -- sienose įrengtos spintos ir vietos dulkių siurbliui bei "skalbiamai mašinai" (toks dvigubos kibiro aukščio indas su elektriniu vibratorium).

Butai taip pat bus aukštesni, negu dabar statomieji. Dabar butų aukštis irgi ne per daug žemas, 2,5 metro (8,2 (Nukelta į 3 psl.)

Kinijos parama vietkongui...

PASKUTINIS POSĖDIS (3)

Ministeriai susirinko naktį į prezidentūrą svarbiam posėdžiui — apsvarstyti sovietų ultimatumą...

Šiomis dienomis iš spaudos išėjo buvusio Lietuvos žemės ūkio ministerio Juozo Audėno atsiminimų knyga "Paskutinis posėdis", kurioj pasakojama apie Lietuvos laisvos vyriausybės paskutinius sprendimus ir tą istorinį posėdį, kada buvo svarstomas sovietų ultimatumas.

Čia spausdiname iš knygos "Paskutinis posėdis" vieno skyriaus ištrauką. Knygą išleido leidykla Romuva. 278 psl. Kaina \$4.00. Galima įsigyti Dirvoje.

Šių diskusijų metu buvo baigtas iššifruoti visas ultimatumo tekstas ir čia pat tuojau perskaitytas. Jame jokių papildomų reikalavimų nebuvo, o tik kaltinimai ir reikalavimų motyvai.

Gana šurkštus buvo ir ultimatumo įteikimas, kurį gana vaizdžiai aprašo dr. Natkevičius. Ultimatumą įteikdamas Molotovas pabrėžė, kad nežitrint to, koks atsakymas bus gautas, sovietų kariuomenė vistiek įžengianti į Lietuvą.

Po to, prezidento paklausti, savo nuomonės pasakė ir posėdyje dalyvavę generolai: Vitkauskas su Pundzevičiumi, Jieabu tvirtino, kad esamose sąlygose ginklu pasipriešinti sovietų kariuomenei nesą galima. Savo pasakytąją mintį gen. Pundzevičius atpasakojo pareiškime, įteiktame Kersteno Tyrinėjimo Komisijai (per Lietuvos Laisvės Komitetą) šitaip:

"Birželio 14-15 naktį įvyko pas Resp. Prezidentą vyriausybės posėdis, kuriame ir man informacijos tikslu, kaip kariuomenės štabo viršininkui teko dalyvauti, įvertinusi susida-

riusią situaciją, vyriausybė nutarė ultimatumą priimti. Motyvai, kurie buvo paliesti pasitarimo metu: kariuomenės kiekis mažas, prieš įgulos laiko užėmę vienus svarbesnių Lietuvos teritorijos strateginių punktų ir savo skaičiumi praešė mūsų kariuomenę. Mobilizaciniai planai suardyti ir mobilizaciją įvykdyti neįmanoma. Be to, pasieny didelės raud. armijos masės. Taigi, priešimomai pasekmės -- tragiškos. Buvo atskleista ir mano nuomonės, ar įmanomas pasipriešinimas technišku požiūriu. Turėdamas galvoje tas pačias priežastis, atsakiau neigiamai".

Reikia pabrėžti dar vieną svarbią aplinkybę. Užs. reik. min. Urbšys to vyriausybės posėdžio metu sėdėjo Lietuvos atstovybėje Maskvoje ir drauge su dr. Natkevičiumi palaikė nuolatinį ryšį su mumis. Abu sutartinai ir bent du kartu primygtinai spaudė nedelsti ir kuo greičiau ultimatumą priimti. Kai tuo klausimu jie antrą kartą paskambino iš Maskvos ir po pasikalbėjimo su jais V. Mašalaitis su E. Turausku dešifravo telefo-

nogramą (raginant kuo greičiau priimti ultimatumą), Smetona replikavo: "Karščiau jasi du jau nuoliai". Turiu pastebėti, kad Urbšio ir Natkevičiaus balsai iš Maskvos daug svėrė tose ultimatumo diskusijose.

Pagaliau paėmė žodį min. pirm. Merkys. Trumpai paanalizavęs išgirstuosius pasisakymus, būdamas labai prislėgtoje nuotaikoje, pasakė savo lyg ir išvestinę nuomonę: "Reikia priimti pirmieji du ultimatumo punktai, o dėl trečiojo -- prašyti Kremliaus, kad priimtų naują min. pirmininką pasitarti".

Min. pirm. Merkio pasisakymas buvo tolygiu jo atsisistatymo pareiškimui.

Tuoju po to buvo pradėtas svarstyti naujos vyriausybės sudarymo klausimas. Kaip atsimenate, dar prieš pradėdam ultimatumo diskusijas, Smetona pasisakė sutinkąs svarstyti tik vieną jo reikalavimą -- naujos vyriausybės sudarymą. Todėl šiam klausimui svarstyti nebuvo jokių kliūčių, nes prezidentas, taip pasisakydamas, lyg ir priėmė Merkio vyriausybės atsistatydinimą.

Pirmoje vietoje iškilo naujo min. pirmininko klausimas. Kas gi turėtų sudaryti vyriausybę, kuri būtų ir Lietuvai ir Sovietų Sąjungai priimtina? Paprašęs žodžio, Bizauskas priminė birželio 12 d. posėdyje girdėtus Merkio žodžius, kad jam esant Kremliuje, Molotovas priekaištavęs, kodėl gen. Raštikis buvo paleistas iš kariuomenės vado pareigų. Jis, anot Molotovo, buvęs Maskvai palankus asmuo. Tokiam bizausko pasiūlymui dėl Raštikio kandidatūros niekas nesipriešino ir niekas jokio kito kandidato į min. pirmininkus nepasiūlė. Tuo pačiu reikalas visų buvo sutartas. Tai buvo apie 4 val. ryto.

Gen. Pundzevičius paskambino gen. Raštikiui, pasakė siunčias savo šoferį ir prašė tuojau atvažiuoti į prezidentūrą. Posėdis buvo kuriam laikui pertrauktas.

Ilgą ir neįdomų pertrauką, Prezidentas išėjo į kitus kambarius. Ministeriai ir generolai išsivaikščiojo po didįjį kambarį. Vieni žiūrėjo pro langus į jau gerokai prabrėžusią dieną, kiti rūkė, dalinosi cigaretėmis ir tarpusavyje šnekučiavosi. O gal nauja vyriausybė dar susikals su Kremliumi? Gal čia tik jie nori mus pagązdinti? Gal, gal ir dar kartą gal -- mėginome vienas kitam kartoti, beveik netikėdami, kad bolševikai nuo invazijos susilaukys. Bet juk Merkys ilgai "viešėjo" Maskvoje, daug kartų matėsi su Molotovu ir kitais Kremliaus valdovais. Bet iš jo pranešimų nebuvo matyti, kad jis būtų pajutęs visiškos okupacijos pavojų.

Atvykus gen. Raštikiui, prasiėjo antroji posėdžio dalis. Smetona ir Merkys supažindino gen. Raštikį su gautuoju sovietų ultimatumu, nupasakojo pirmoje posėdžio dalyje vykusias diskusijas, kartu pabrėždami, kad Merkio vyriausybės atsistatydinimą prezidentas priėmęs. Pagaliau pasakė, kad yra nusistatyta gen. Raštikį kvieisti sudaryti naują vyriausybę. Tuo reikiau generolas esąs čia ir iškvieistas. Čia pat prezidentas paprašė sukurti sudaryti naują vyriausybę ir pasisakyti dėl paties ultimatumo.

Gen. Raštikis, gavęs žodį, pabrėžė susidariusios padėties rimtumą ir būsimosios naujos vyriausybės darbų sunkumus. Iš jo kalbos jutosi pasitikėjimas savimi, be jokio nusteibimo, kad jis ne tik prezidento, bet ir Merkio vyriausybės šioms svarbioms valstybinėms pareigoms buvo parinktas. To paties Merkio, kuris prieš keletą mėnesių buvo įj atleistas iš kariuomenės vado pareigų. Gyvenime kuriozų netrūksta. Jutosi, kad jame pakilo savotiškas pergales jausmas ir tuo pačiu, valstybiniame gyvenime didesnis savo vertės įkainojimas. Jis pasisakė priimančio prezidento ir vyriausybės pasiūlymą sudaryti nau-

SEPTYNIŲ SKIRTUMŲ GALVOSŪKIS Nr. 2

Kopijuodamas piešinį, dailininkas tyčia padarė septynias klaidas. Palyginkit abu piešinius ir bandykit surasti tuos septynius skirtumus. Teisingą sprendimą rasite kitame numeryje.

SEPTYNI SKIRTUMAI. Galvosūkio Nr. 1 sprendimas: 1. Nėra kaulo; 2. Radijo aparate nėra vieno sukutuko; 3. Yra dvi širdys; 4. Vyras rankovė plautesnė; 5. Gėlės kotelis ilgesnis; 6. Moteris ant kaktos turi daugiau plaukų; 7. Pintinės rankena siauresnė.

VOCATIONAL GUIDE

SEEING
LOVING AND
SERVING
CHRIST
in the
HOMELESS
and
HELPLESS

By caring for the aged
and
by mothering neglected children
SISTERS OF THE DIVINE
HEART OF JESUS
Write to the
PROVINCIAL MOTHERHOUSE
nearest you
10341 Manchester Rd.
St. Louis, Mo. 63122

REQUEST RECORD

Naujausios ir gražiausios autentiškos lietuviškos ilgo grojimo plokštelės. Nepriimkite jokių pakaitalų. Žiūrėkite REQUEST gamybos plokštelių krautuvėse arba reikalaukite katalogų rašant:

REQUEST
RECORDS, INC.
66 Mechanic St.
New Rochelle, N. Y.

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ!

8 priežastys, kodėl Podarogifts, Inc. pritraukia tūkstančius naujų klientų, kurie siunčia DOVANAS į USSR

1. Jiems nereikia gaišti laiko, superkant ir nešant siuntinius į persiuntimo įstaigas.
2. Jie neturi spėlioti dėl dydžių ar spalvų.
3. Jie sutaupo visus maito, įpakavimo ir persiuntimo mokesčius.
4. Jie pasirenka ypatingą dovaną: automobilį, motociklą, televizijos priimtuvą, radijo aparatą, šaldytuvą arba
5. Jie įsigyja PREKIŲ PIRKIMO ORDERĮ, su kuriuo jų giminės jiems patinkamas prekes gali įsigyti Vnešposyltorg'o DOLERIŲ-KRAUTUVĖSE
6. Jų giminės gali įsigyti maisto produktų, audeklų, drabužių ir avalynės tinkančius jų skoniui ir pritaikintus.
7. Jie taupo laiką, nes tuo atveju nėra gabenimo per Atlantą.
8. Jie sutaupo pinigų, nes DOLERIŲ-KRAUTUVĖSE prekės yra labai žemomis kainomis.

Aplankykite mūsų Parodinę Salę New Yorke. Siųskite savo užsakymus ar klausimus į

PODAROGIFTS, Inc.

(Vienintelis Dovanų atstovas JAV-se)
220 Park Ave. South (corner 18th Street)
New York, N. Y. 10003
Tel. 212 — 228-9547

arba į prie jo prisijungusias firmas:

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

45 West 45 Street, New York, N. Y. 10036
Tel.: 212 — CI 5-7905
arba į bet kurį jų skyrių

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106
Tel.: 215 — WA 5-3455
arba į bet kurį jų skyrių

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

1530 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. 11216
Tel.: 212 — IN 7-5522
arba į bet kurį jų skyrių

ją vyriausybę. O dėl ultimatumo, jis pasisakė, kad esamose sąlygose jį reikia priimti.

Anot jo: "... atsižvelgdamas į tai, jog krašto viduje turime stiprias karines bazes, kad kariuomenė nėra paruošta pasipriešinti, kad laiko liko tik porą valandų ir kad gynyboje organizuoti jau negalima, aš manau, kad dabar jau ne laikas kalbėti apie pasipriešinimą ir mes ginkluotai negalime priešintis".

Tiesa, gen. Raštikis savo nuomonę dėstė daugiau karinių požiūriu, bet gi jam, kaip ir kiekvienam kitam, svarbiausia rūpėjo tautos ateitis. Vieniems atrodė, kad jei ginsimės ginklu, bus apginta tautos garbė, kitiems -- būtų perdidelė tautos auka, padėta dėl garbės.

Paprašęs žodžio, gen. Musielkis pasakė, kad viską be niekur nieko priimti būtų negerai. Jis pasiūlė pasiųsti Sov. Rusijai protestą dėl tarpusavės pagalbos ir kitų sutarčių laužymo, nors ultimatumas ir priimamas.

Panašų protestą posėdžio pradžioje buvo pasiūlęs susis. min. Masilūnas.

Šiam pasiūlymui pritarė prezidentas, tuojau pritariau aš ir kiti. Generolas Raštikis dėl to kiek suabejojo. Buvo pritarta pačiam principui. Jokio teksto niekas neturėjo ir neskaitė. A. Smetona savo atsiminimuose patiekia net du protesto tekstus ("Margutis" Nr. 7-8, 1955 m.). Galimas daiktas, kad kas nors juos buvo suredagavęs po posėdžio. Visai buvau tikras, kad protestas buvo įteiktas Kremliui drauge su atsakymu į ultimatumą. Tačiau, kaip matyti iš minėtų Smetonos atsiminimų, Min. Tarybos dir. M. Žilinskis jį painformavęs, kad į ultimatumą buvę telegrafuota be jokių pastabų. Iš to reikia suprasti, kad Kremliui tebuvo pranešta, jog ultimatumas priimtas ir naują vyriausybę sudaryti pavesta gen. S. Raštikiui.

Jei tas protestas Maskvaine buvo pasiųstas, tai dėl to kas nors yra kaltas. Pirmiausia, posėdžiui pirmininkavęs prez. Smetona tąjį nutarimą turėjo posėdyje praveisti pilnu tekstu. Jis to nepadarė. Kai buvo priimtas protesto principas, tai po posėdžio jo tekstą turėjo rašyti laik. einąs pareigas min. pirm. Merkys su K. Bizausku ir prez. Smetona.

Nors protestas ir buvo priimtas, bet neturime nė jo turi-

nio, nė įrodymų, kad jis Kremliuje būtų buvęs įteiktas. Labai gailla, bet taip yra.

Šitame didžiausios reikšmės turinčiame istoriniame Lietuvos vyriausybės posėdyje buvo svarstomas ir sprendžiamas labai didelis ir sunkus klausimas. Jo, kaip ir kiekvieno sudėtingo klausimo svarstymas užtruko gana ilgai. Į posėdžio pabaigą visai išryškėjo, kad sovietų grėsmei ginklu pasipriešinti neįmanoma ir reikia ieškoti kitos išeities. Diskusijose dėl ultimatumo ir dėl kitokios išeities buvo pareikšta įvairių nuomonių. Jų buvo ir už ultimatumo priėmimą ir prieš. Kiekviena nuomonė pagrįsta ir apgalvota tarta. Nebuvo ypatingų pasikarščiavimų, nebuvo nė pakelto tono. Nė vienas dalyvis nebuvo galvos praradęs.

Tiesa, Smetona kartą padramatizavo: atsistojo ir išėjo iš posėdžio. Bet atvėsęs sugrįžo ir toliau pirmininkavo, kaip niekur nieko.

Atvykus gen. Raštikiui į posėdį, Smetona ir Merkys išryškino posėdžio dalyvių nuomones. Man atrodo, kad mus visus, gen. Raštikis savo žodžiu buvo galutinai paveikęs.

Jei kas iš tame posėdyje sėdėjusių dalyvių, o dar ypač prezidentas, po viso to būtų ir toliau pasilikęs kitokios nuomonės, kad reikia ginklu priešintis, tai jis būtų ne tik pasisakęs prieš gen. Raštikio kandidatūrą į min. pirmininkus, bet turėdamas savo rankose konstitucinę galią, nebūtų skyręs Raštikio toms pareigoms. Nebūtų pavėdęs jam sudaryti tokią vyriausybę, kurios pirmininkas toklu svarbiu klausimu yra priešingos nuomonės, kaip pats prezidentas.

Iš viso to prašosi viena visai logiška ir aiški išvada: tame istoriniame birželio 14-15 nakties vyriausybės posėdyje, nežitrint ankstyvesnių pasisakymų diskusijų eigoje, visi posėdžio dalyviai paliko tos nuomonės, kad pasipriešinti sovietų kariuomenei ginklu neįmanoma -- reikia pasiųsti protestą.

Kadangi Urbšys su Natkevičiumi iš Maskvos bent du kartu telefonu ragino skubėti priimti ultimatumą, o fin. min. Galvanaskas, tame posėdyje nedalyvavęs ir savo nuomonės pareiškė tik negalėjęs, paskui buvo net į Paleckio "vyriausybę" įėjęs, tad reikia prileisti, kad jis, kaip ir Urbšys, su tuo vyriausybės nusistatymu ir nutarimu sutiko.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Būdingi pažadai

Baltic Appeal to the United Nations (BATUN), Baltijos valstybių atstovų organizacija New York'e, išdygusi po mūsų Lapkričio 13 žygio, kurios pirmininkas yra prel. J. Balkūnas ir kuri rūpinasi Baltijos kraštų problemos populiarinimu JTO atstovų tarpe, pati nustebo į vieną savo pasiūlymą gavusi netikėtai palankų atsakymą.

O buvo taip. Latvių Bendruomenei ruošiantis didžiulei – tradicinei dainų šventei Clevelande (1968 metais), kilo mintis pasiūlyti, kad į tą šventę būtų pakviesti nekomunistinių vyriausybių atstovai prie JT su savo žmonomis. Dainų šventės rengėjai, susipažinę su pasiūlymu ir jam principe pritarę, susirio su Ohio gubernatorium. Latvių laikraštis Laiks (bal. 1 d. laidoje) skelbia, kad Ohio gubernatorius James Rhodes, pats susipažinęs su reikalu, Dainų šventės rengėjams prašė praesti, kad yra nutaręs:

* 1968 m. skelbti Latvijos metais Ohio valstijoje,

* Pakviestus į Dainų šventę JTO ambasadorius su žmonomis skaityti Ohio valstijos garbės svečiais, jų priėmimui iš Ohio biudžeto skiriant 100.000 dol.

* Sužinojus tokį įvykį Cleveland Statler Hilton viešbučio vadovybė ne tik kad sutiko su pradžioje gautu prašymu priimti ambasadorius viešbutin duodant nuolaidą, bet pasiūlė patalpas duoti nemokamai, prie atitinkamų durų prikaland paminklines lentas, kad tuo metu čia garbės svečiu buvo tos ar kitos valstybės ambasadorius.

Beliktų pridurti -- ir taip toliau. Tokiu atgarsiu nustebe BATUN'as, maloniai nustebinti ir Dainų šventės rengėjai.

Ohio gubernatorius James Rhodes yra geras savo valstijos "salesmanas" ir jis žino, ką daro tokį pasiūlymą priėmęs. Žino ir viešbučio vadovybė. Bet reikia atsiminti, kad tai bus latvių dainų šventė, vykstanti sukuriamais Baltijos valstybių nepriklausomybės atstatymo metais.

JTO ambasadorių, o tokiu atveju ir kitų JAV dignitorių dalyvavimas, nežiūrint į tokias palankias aplinkybes, kelia ne mažai rūpesčio rengėjams. Bet džiaugiamasi, kad įvykis sukels atgarsį, dar negirdėtą ir nesvajotą Baltijos tautų išeivijos gyvenime.

Tai momentas, būdingas ir įsidėmėtinas visiems, kurie suka galvas dėl 1968 metų minėjimo programos.

LIETUVOJ RUOŠIA PLANUS...

(Atkelta iš 1 psl.)

pėdos), bet žadapaaukštinti iki 2.7 metro (beveik 9 pėdos). Ir "artimiausiais metais" būsiąs išspręstas ir grindų medžiagos klausimas, nes dabar grindims vartojamosios lentos esančios ... "tarptautinė problema" (suprask, ir kituose kraštuose vargas gauti gerų lentų grindims).

Tokia žadama "šviesi ateitis" būtų srityje. Tuo tarpu ji dar tik ant popierio. Ir Vilniuje tos ateities teks laukti dar mažiausia keletą metų. Apie šiandien statomus namus pažiūros skirtingos. Pavyzdžiui, dabartiniuose bendrabučiuose užaugę jaunavedžiai apie naują (dviejų kambarių), apie 30 kvadr. metrų) butuką svajoja, kaip apie rojišką prabangą. Bet pagyvenę žmonės, jei kuriems tenka apie senos statybos namus ir keltis į naujus kooperatyvinius butus, sako, kad teksią baigti gyvenimą "kiūrančioj ir plaišiojančioj dėžėj", kaštuo-

jančioj keletą tūkstančių rublių.

Tos "plaišiojančios dėžės" per keliolika pastarųjų metų užgožėjo geriausias Vilniaus ir kitų miestų dalis. Norom norom teks jas kęsti bent iki šio šimtmečio pabaigos.

Taip atsitiko dėl rusiško bolševikiško "planavimo" -- beatodairiško skubėjimo didinti pramonę Lietuvoj ir tuopačiu be saiko ir be atitinkamo pasirengimo didinti jos miestų gyventojų skaičių. Tas privertė ir vietinius Lietuvos miestų tvarkytojus skubėti statyti ko daugiau gyvenamųjų namų, tenkinantis rusų statybos kokybės pavyzdžių sekimu.

Vilniaus Lazdynų naujamiesčio projektą rengia lietuviai architektai (E. Čekanauskas ir V. Brėdikis). Jie, be abejo, stengiasi bent naująją, būsimąją statybą Lietuvoje priartinti prie Lietuvos kultūrinio lygio. Bet "šturminis" Lietuvos miestų ugdymo laikotarpis bus ilgam palikęs

ATSISVEIKINOM DAIL. VIKTORĄ ANDRIUŠĮ

Stasys Santvaras

Eilę metų sunkiai sirgęs, kartą atgules po chirurgo peiliu, daug iškentėjęs ir privargęs, jis mirė kovo 27 d. rytą, antrą Velykų dieną, kai pavasaris pradėjo belstis į langus, teikė vilties sustiprėti ir dar kurį laiką pasidžiaugti ta sopolinga ir sunkiai bepakeliamą būtim.

Prieš porą savaičių du bičiuliai aplankė ligonį, abu matė, kad dail. Viktoro gyvenimas jau nėra gyvenimas, o neatlyžianti kova su negaliom, jėgas naikinanti kančia. Tačiau jis dar bandė juokauti ir šypsotis, kalbėjo apie pavasarį, neatrodė, kad būtų palūžęs viltį. Ir buvo akimirky, kada buvo galima patikėti, kad jo optimizmas ir jo noras gyventi yra gaivalingesni už nesveikatą. Mes nuoširdžiai jam linkėjom savo optimizme išverti, padėjome jam pinti atbėgančio pavasario svajonę.

Deja, neišvengiama valanda atėjo. Jos buvo galima laukti, jos atneštas nelemtas įvykis galėjo per daug nusteibinti, o tačiau kai tas atsitiko, yra graudžiai liūdna ir širdį skauda. Nesgi, štai, ir vėl vienas mūsų artimas, vienas mūsų geras draugas išėjo į Anapus, šioj žemėj, pilkoj visokių negandų, nuo mūsų atsiskyrė.

Nors mažai tepažįstu žmones, nors ne visuomet pajėgiu suprasti jų žygius ir išdaigas, dail. Viktoras Andriušis man atrodė kaip išimtis nenuoširdžioj ir savanaudiškoj minioj. Mes, kiti žmonės, dažnai įsipainiojam į bergždžias kovas, kurios daugeliu atvejų yra paskendusios asmeniškumuose, neatstovauja nei riteriškos kovos, nei bešališko įsitikinimo. Dail. Vikt. Andriušis pajėgė atsispirti šio pobūdžio pagundom ir silpnybėm, jo siela buvo paskendus tiesos ir grožio ieškojime, regimai nusigrįžusi nuo kasdienybės iškeliamų seklumų. Man rodos, toks buvo jo būdas ir toks jo tikėjimas.

Ne vieną kartą su velioniu dail. Viktoru teko kalbėtis apie mūsų dailės meną ir lietuvių dailininkų kūrybines pastangas. Ir nei vieno sykiu, kol jis regėjo savo akim žmones ir daiktus (kaip žinom, prieš keletą metų jo akys beveik užgeso), aš negirdėjau, kad dail. Viktoras tą ar kitą savo kolegą dailininką bandytų suniekinėti ar nors jo darbus pažeminti. Visų kūriniuose, skirtingų ir net priešingų srovių dailininkų drobėse, jis visuomet ieškodavo apraiškų, kuriomis remdamasis galėtų tuos darbus išieškinti ir pagirti. Ir tai nebuvo poza, savo prigimtim dail. Viktoras buvo estetas, turėjo išprusintą dailės meno supratimą, tad ir jo pasisakymai anaipol nebuvo nuo tiesos nutolusi frazeologija. Kai dabar į tuos pokalbius atsigrįžti, savaime kyla klausimas: argi velionis dail. Andriušis nėra išimtis? Jis buvo tauri išimtis ypačiai mūsų dienom, kai sandora yra dažnai užvožiama nesandoros skrynioj...

Viktoras Andriušis, gimęs 1908 m. sausio 10 d. Petrapiily, gimnaziją baigė Kaune 1925 m., o Meno Mokyklą 1931 m. Buvo dailininkas dekoratorius, tikrumoj -- teatro dailininkas. Pradėjęs dirbti Valst. Teatre kaip etatinis dekoratorius ir kiek vėliau kaip vyr. dailininkas, eilę metų jis turėjo progos dirbti savo mokytojo prof. M. Dobužinskio akivaizdoj (Kau. Meno Mokyklų velionis baigė M. Dobužinskio klasę), nes pastarasis darė dekoracijas ne vienam mūsų teatro statymui. Dail. Viktoras giliai pažino savo meną, buvo stiprus ir talentingas kūrėjas, meistriškai valdė piešinį, ką dabar ir išgarsintų dailininkų darbuose ne kiekvienam atveju pajėgsi rasti. Valst. Teatre su jo dekoracijom buvo statyti šie veikalai: Marija Stuart, Šykštuolis, Pigmalionas,

Sužadėtinė, Traviata, Sevilijos kirpėjas ir kt. Jis buvo sukuręs dekoracijas ir nespėtam pastatyti Gaidelio Čičinskui, Iškirtino grožio, savarankaus išbaigimo, meninė tiesa plazdančias dekoracijas dail. Viktoras buvo nutapęs komp. J. Pakalnio Sužadėtinėi ir G. Verdi Traviatai.

Tremty, Vokietijoje, jis darė dekoracijas ir drabužių eskizus G. Rossini op. Sevilijos kirpėjui, statytam Detmolde, o po to apkeliavusiam daugelį liet. stovyklų. Nors Sevilijos kirpėjo dekoracijos buvo taikytos išvykoms, jos imponavo savo stiliumu ir kūrybiu originalumu.

Bostono lietuvių teatrinėj scenoj dail. Vikt. Andriušis taip pat buvo nuolatinis dalyvis bent tuos keliolika metų, kai jis čia gyveno. Žinoma, Bostone mes neturime nei tų resursų, kuriuos turėjo Lietuvos teatre, neturime nei tiems darbams skiriamo laiko, nei sąlygų, nei

Velionis dail. Viktoras Andriušis.

pakankamos erdvės. Tačiau ir Bostone dail. Viktoras buvo prašvītęs ne vienu savo darbu: prisiminkim tik (St. Santvaro) Aušrą ties Vilnium, kurią statė Henr. Kačinskas ir dekoravo velionis, prisiminkim T. Babuškinaitės - Vasiliauskienės John Hancock'o teatrinėj salėj statytą Delibo baletą Kopeliją, Ant. Gustaičio sekminių Vainiką ir Šilkinius pančius, K. Inčičuro Vincą Kudirką. Žinau, tie darbai neguodė paties dail. Andriušio, bet savo esme, savo pastangom tarnauti lietuvių išeivių teatrui, pagaliau, ir savo dekoratyviniu meistriškumu bei skoningumu jie buvo mūsų teatro ir paties dailininko kūrybiniai laimėjimai.

Atskiras paminklas, kurį velionis dail. Vikt. Andriušis Bostone paliko, yra žinomieji ALT S-gos namai So. Bostono Ketvirtoj gatvėj. Kaip daugelis išeivinių paminklų, tie namai nėra

Dail. V. Andriušio dekoracijos J. Pakalnio "Sužadėtinėi".

amžini, ateis diena -- ir jie bus nugriauti, bet mūsų kartos jau daugiau negu dešimt metų gėrėsi tuo velionio kūriniu. Ir, kol bus žmonių, kurie tų namų išlaikymu rūpinsis, jie bus ne vie-

sunaukintas žmogus.

Tačiau, greta talkos emigraciniam teatrui, aliejum, anglim ir kitom tapybos technikom jis sukūrė nemenką kiekį paveikslų, bandydamas užpildyti jo kely atsiradusią tuštumą. Ir tuose dail. Andriušio darbuose nesunku išvėgti tapybinės kompozicijos, piešinio ir spalvų meistrą. Tie Andriušio kūriniai yra sunkiai įrikuojami į kurią nors gyvą mūsų dailės meno srovę. Man regis, tikra jų pastogė -- meninis estetiškumas. Jei tremtiškose pakelėse jie neišsibarstys, jei kada nors tie Andriušio darbai galės grįžti į Lietuvą, ten jiems atsiras vieta vienoj ar kitoj dailės kūrinių galerijoje, ir jie liudys atskirą ir savaimingą kūrėjo asmenybę.

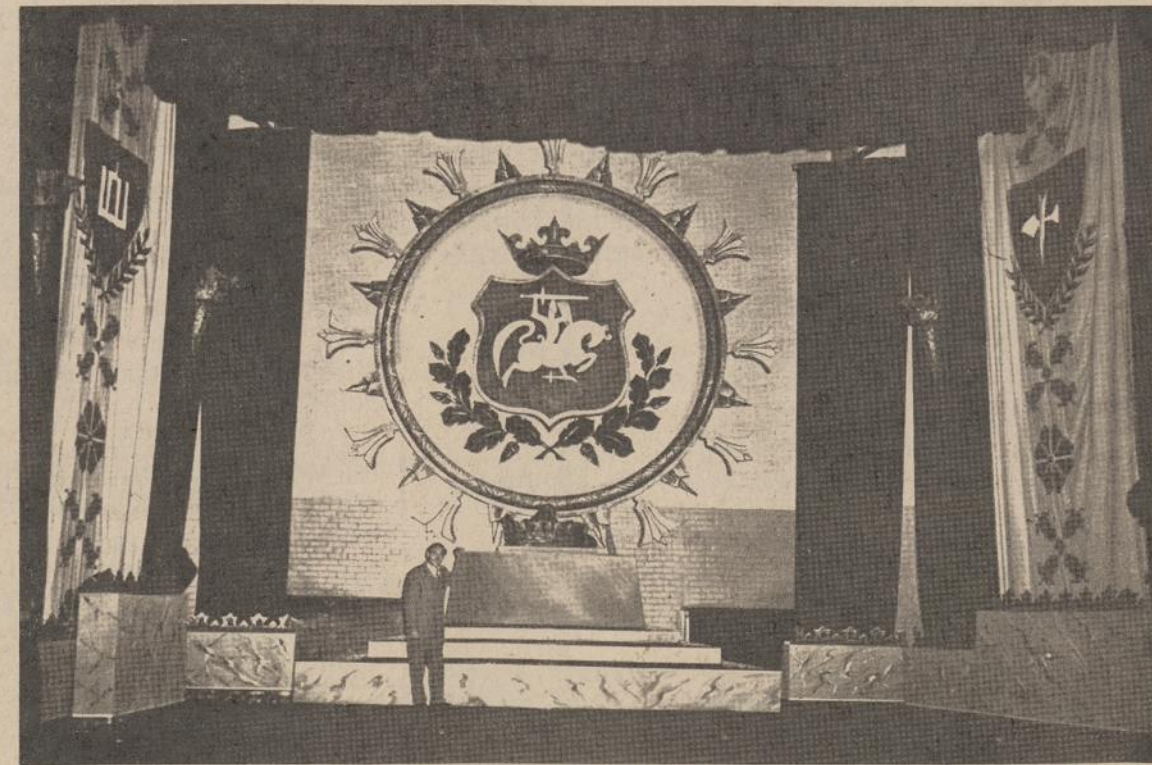
Žmogus visą gyvenimą kovoją pats su savim, jis kovoja ne lengvą gėrio ir blogio kovą, slypinčią jo prigimty. Ne veltui juk sakoma, kad žmogus yra pats sau priešinys. To dualizmo, tos vidinės dvikovės, gyvas būdamas neišvengė ir Vikt. Andriušis. Savo dvasia jis buvo tolerantas, tiesos ir grožio ieškotojas, tačiau visi tiek, kuriems teko su juo dirbti ar gyventi -- pažino jo būdo atkaklumą, apčiuopė ne vieną jo žmogišką silpnybę. Nūdien visa tai nuėjo į Anapus -- ir tas gėrio ieškotojas, ir tas žmogus, kuriam berods, pati lemtis lėmė klysti ir klupti.

Lietuvių rašto ir teatro vardu -- velionio bendradarbių ir bičiulių vardu, visų pirma reiškiau giliai ir nuoširdžiai užuojautą p. Aldonai Stankūnaitei - Andriušienei, kuri buvo neatskiriama ir tiesiog heroiška velionio Viktoro kančių dalyvė, jo slaugytoja, jo galtingoji sesuo. Užuojauta velionio artimiesiems, draugams ir bendraminčiams.

Tau, dail. Viktorai, tegu būna nešalta Amerikos žemė, kur tu radai tremtinio prieglobstį, kur ir Tavo amžinam poilsiui atsirado kelių pėdų vieta.

Be šių žodžių sakytojo, Lubino laidotuvių koplyčioj mirusį dail. Viktorą Andriušį atsisveikino L.B. Bostono Apylinkės vardu pirm. Ant. Matjoška, ALTS-gos Bostono sk. vardu

(Nukelta į 4 psl.).

Dail. Viktoras Andriušis prie St. Santvaro "Aušra ties Vilnium" pastatymui darytų dekoracijų.

Lietuvoj šimtus nelemtų savo "paminklų".

(ELTA)

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

SUSITIKIMAS PO 20 METŲ

Turbūt pastebėjot (daugiau pasaulinėje, negu mūsų literatūroje), kad kai kurie rašytojai itin mėgsta vieną savotišką temą - susitikimus. Pavyzdžiui, vidurinę ar aukštąją mokyklą tais pačiais metais baigusi laida, vyrų ar merginų organizacija, fronto kareivių būrys, jaunystės draugų sambūris, įsimylėjusios, bet susituokti negalėjusios porėlės, net nuteistųjų grupė kalėjime, - susitaria ir pasižada vėl susitikti paskirtoj vietoj po 10, 20 metų ar dar vėliau.

Tokią temą rašytojai mėgstą, nes ji labai dėkinga. Reta situacija teikia progos taip ryškiai ir dramatiškai parodyti įvairius žmonių likimus, pasikeitimus, jų laimėjimus ar žlugimą, tragedijas ar komedijas, kurias jiems iškūrė gyvenimas. Sunku rasti dėkingesnį apsakos ar teatro pjesės siužetą, iš karto ir ryškiai nušviečiantį kas buvo ir kas bėpaliko iš žmogaus užsimojimų ir jaunystės svajonių, kaip po ilgo laiko tos pačios asmenų grupės ir jų likimų suvedimas į vieną vietą. Ne tik senų draugų ir draugių linksmybės puotai pakartoti ar liūdesiui ir skausmams apraудoti, bet bendram dvikojų asmenybių patikrinimui, nenuoginimui, vėl naujų situacijų ir dramų sumezgimui.

Keturių Vėjų brolijos susitikimas po 20 metų buvo reikalingas ir net teismo įpareigojimas. Jei jie, kaip šauni jaunystės draugų kompanija, tokio su-

sitarimo, kiek žinau, niekad nebuvo padarę, tai tam dabar įpareigojo Keturių Vėjų teismo nutarimas, suteikęs jiems malonę po 20 metų vėl kreiptis į sekančią jaunąją kartą sprendimui peržiūrėti. Jie patys ar kas kiti, rodos, turėjo tai atsiminti. Ir tas antrasis patikrinimas, tas naujas susitikimas kaip tik turėjo įvykti 1947 m. pabaigoje ar 1948 m. pradžioje.

Bet niekas nebegirdėjom apie apeliaciją. Ir jokio senų draugų susitikimo nebuvo. Tačiau ir atsiminus, ir net labai to norint, - pilnas brolijos sąskrydis buvo tikrai neįmanomas.

Per tą 20 metų įvyko labai didelių pasikeitimų mūsų tautai, visiems lietuviams ir jų rašytojams.

Keturvėjininkai, kaip literatūriniai ir dvasiniai maištininkai, vienas kitas buvę aiškūs buržuazinės santvarkos opozicininkai ir jos kritikai, savo veiklos pradžioje kai kada kaltinti patriotizmo stoka ir net "bolševizmu". Sovietų Rusijai užgrobęs Lietuvą, turėjo atsidurti labai keblion padėtin. Kaip žinoma, tokius "liberalus" ir radikalus komunistas godžiai traukia savo pusėn, mėgina savintis ir jais pasinaudoti.

Jokia kita politinė ideologija smurtu ir šautuvu taip žmonių nevertė būti savo šalininkais ir jos idėjų reikėtais, kaip bolševizmas. Net fašizmas ir hitlerizmas -- priešingai kraštutinumai -- niekad taip nedarė, turėjo daugiau savigarbos ir išdidumo. Jei ką engė ar naikino, tai naikino. Bet kitų kultūrinio palikimo nesisavino, mirusiųjų neperdažinėdavo, savo priešininkų smurtu nevertė būti sandarbininkais ir neva jų idėjų simpatikais. Net Hitleris nelaukė ir nepageidavo, kad žydai ir kiti jo kacetų kaliniai dainuotų himnus jam ir Trečiajam Reichui. Bet Stalinas ir jo įpėdiniai, - taip baisiausiai! Tokiu būdu jie sovietinei literatūrai "pritraukė" jau ne vieną ir mūsų vyresnės kartos rašytoją...

Bet iš keturvėjininkų bolševizmas geruoju prisitraukė tik vieną, o antrą smurtu privertė - tai ir viskas. Ir tat yra labai nedaug. Kadaise keturvėjininkams mesti lengvos rankos kaltinimai patriotizmo stoka ir bol-

ševizmu, vadinasi, nepasitvirtino.

Štai Kazys Binkis, keturvėjininkų dvasios vadas, kurį sovietinis mūsų literatūros politbiuras vis tebesistengia artinti prie jų "pažangumo", kiek gali savinasi ir ateity savinsis, - prieš keletą metų jau buvo miręs. O Binkis tai ne tik "Gėlių iš šieno" ir "100 pavasarių", bet ir Geležinio Vilko maršo žodžių poetas, Nepriklausomybės kovų savanoris, prez. A. Smėtos trumpos biografijos autorius...

Paskutinis su juo pasikalbėjimas man, kaip žiezirba, tebėra atmintyje. Kai trejetą mėnesių prieš jo mirtį, 1942 m. pradžioje, grįžęs iš Berlyno į Kauną, aplankiau jį Vydnio alėjoje ir nunešiau Antano Valiukėno siųstus vaistus, jis gulėjo lovoje jau visai ligonis, žemėtu moliniu veidu. Ir kai po mūsų ilgesnio nesimatymo Kazimierą paklausiau, kaip visa neseniai čia buvo, jis staiga pagyvėjo ir senobiniu savo temperamentu skubėjo pasakoti: -

- O, buvo labai gerai. Bolševikams užėjus, jau sirgau. Ir vis sveikata ėjo blogyn, tai Cvirkos gauja turėjo mane palikti ramybėje. Bet kai kilo karas, tuojau pasveikau, atsikėliau iš lovos, nuo ryto lig vakaro vaikščiojau po miestą ir net pradėjau politikuoti sunacionalistais. Tik kai rudenį naciai viską užgniauzė, ėmė vėl labiau gniauztis ir mano širdis. Kaip matai, vėl turėjau atsigulti ir pasakyti - gerai nebesijaučiu. Padėkok gražiai Antanui už citrinas ir vaistus. Čia tokių negaliu gauti, o jie man labai padeda...

1947 metais mirė Butkų Juzė, keturvėjininkas tik sąjūdžio pradžioje, "amžinas socialrevoliucionierius", žemaičių patriotas, bet niekad nebuvęs bolševiku ir juo nepadarytas. Pirmųjų K.V. žurnalo numerių literatūros kritikas ir teoretikas P. Janeliūnas buvo miręs dar sąjūdžio plėtimosi pradžioje. Naujų sovietinės literatūros žymųjų konciliumuose nieko nesigirdėjo ir apie A. Šimėną. O Juozas Žengė, buvęs karininkas, politinėm simpatijom voldemarininkas, po gimo, Kubiliūno pučo pašalintas iš kariuomenės, šaltas ir išdidus, niekada nesiskundęs, kad kaip maištininkas buvęs "neterisngai nubaustas", liko Lietu-

voje, bolševikams sugrįžus sirguliavo, paskui visiškai dingo iš akiračių.

Salyš Šemerys išbėgo Vokietijon, bet netrukus tyliai grįžo atgal mokytojauti. Jau žymiai anksčiau pasitraukęs iš literatūros, nebesirodė ir sovietijoje. A. Gričius - Pivoša, birmalinis Sibiro tremtinys, tolietojiškai rezignavęs "nebesipriešinti piktumui", susitaikė su likimu, po karo už tai buvo grąžintas tėvynėn ir gavo dėtis prie okupantų propagandos. Tačiau kiek galima mažiau beprotiškai, mažiau šlykščiai, mažiau padlaižiškai už kitus to paties likimo buvusius kalinius.

Bet jeigu iš dvylikos Kristaus apaštalių būtinai turėjo atsirasti vienas Judas, tai vienas turėjo atsirasti ir iš beveik tokio pat gausumo keturvėjininkų.

Vienintelis iš aktyvių savanorių bolševikinei okupacijai išgražinti buvo Teofilis Tilvytis, gal gambiausias K. Vėjų grupės lyrikas ir satyrikas, bet silpnas prozos bandymuose. Jau su pirmuoju bolševikmečiu jis pradėjo staigiai šuoliais: - Valio Stalinai! Pirmyn su Cvirka prieš Vailokaitį!... Ir tuojau abu persikraustė į pagrobtus bankininko J. Vailokaičio rūmus.

Pergalė buvo trumpa. Sovietų vokiečių karui kilus, ryškiai ji maskolberniai su Cvirka priešaky išbėga, bet Tilvytis lieka, tik pasitraukia į provinciją. Tačiau netrukus, kaip "Kelio Akmenėlis" ar kitais slapvar-džiais rašo eilėraščius nacionalistų ir "hitlerinių žmogėd-rų" Kauno Ateities dienraštyje bei kitoje spaudoje. Bet 1947-48 metų Lietuva jam vėl kles-ti po Stalino saule, o gimtieji Tauragnai tai tik buvusi "Us-nynė", dabar sužystanti laimin-gu kolchozu...

Tad nežinau, ką iš tikrųjų išgyveno "Dušios išpardavimo", "Artojų" ir gabiai parašytos satyrinės "Dičiaus" poemos autorius. Jei jis nebūtų, kaip visada, buvęs "tilytis svyr-nėlis", tai nebūtų radęs geresnės medžiagos pašaipai ir sarkazmui, kaip dabar, kai kolchozininkėliai pradėjo arti naują vargo vagą ir tėviškę užplūdo valgaris raudonieji Di-čiai.

Visada įžvalgus satyrikas, jis turėjo atitinkamai perma-tyti ir "naujo išaušusio gyvenimo laime". Deja, drąsus jis buvo kadaise tik tarp savųjų laisvame krašte, tačiau dabar - bučiavo užpakalį raudonam burliokui... Bet kirviu tegu ker-

ta tie, kuriems viskas aišku. Man žinoma tik tiek, kad kar-tais, kurie garsiausiai skambi-na apie laimę ir šūkauja džiaugs-mais, širdyje stengiasi užkasti liūdesį ir paskandinti pragariš-kus skausmus.

Tėvynės miškuose tada traškė-jo šautuvai, kalė kulkosvaidžiai, sproginėjo granatos. Ten spy-rėsi prieš okupantus ir žuvo

kovodami už laisvę Lietuvos artojų liai. Pačiais juodžiausiais ir beprotiškiausiais Stali-no "asmenybės kulto" ir "socialistinio realizmo" siąutėjimo lai-kais, - atstok, žmogau... Kasgi begalėjo bent drįsti atsiminti ir kuriame keturvėjininkui begalė-jo rūpėti apeliacija į jauniosios kartos teisumą? NKVD ir Sibiro vėjai pustė tėvynėje.

ATSISVEIKINOM...

(Atkelta iš 3 psl.)

Br. Utenis, Ramovę atstovavo pirm. Šimėnas, Lietuvių Fon-dą Skudžinskas, Balfą Ant. An-driulionis, Kultūrinius subatva-karius inž. Edm. Cibas ir daili-ninkus Vikt. Vizgirda. Šeimos vardu už surengtą velionio at-sisveikinimą padėkos žodį ta-rė Ant. Vilėniškis. Atsisveiki-nimo apeigoms vadovavo rašy-tojas ir teatrininkas Ant. Gus-taitis.

Dail. Vikt. Andriūšis, po pa-maldų šv. Petro parapijos baž-nyčioj, gausaus būrio Bostono lietuvių palydėtas, kovo 30 d. at-gulė Forest Hills kapinėse. Tuo metu pro velėną kalbė diegai, pro mūsų liūdesį ir skausmą kilo pavasaris...

ŠPIONAŽO PINKLĖSE

JOHANNES M. SIMMEL

(3)

-- Prašau sėsti, Herr Ott. Kuo galime patarnauti? -- paklausė Šveicarijos Centrinio Banko Zuricho vertybės popierių skyriaus viršininkas Jules Vermont, perskaitęs vizitinę kortelę: "Wilfried Ott, pramonininkas, Duesseldorf".

-- Jūs esate prancūzas, -- paklausė Tomas, kuris dabar vadinosi Wilfried Ott, išgirdęs viršininko pavardę.

-- Mano tėvai buvo prancūzai.

-- Tad kalbėkime prancūziškai, -- pasiūlė Tomas, arba Wilfriedas, kuris šia kalba naudo-josi be akcento.

Jules Vermont veidas nušvito.

-- Ar galėčiau pas jus atidaryti anoniminę sąskaitą?

-- Aišku.

-- Aš turiu keletą DESU naujų akcijų. Norė-čiau jas palikti Šveicarijoje, bet nepatogu man pa-žymėti savo pavardę.

-- Suprantu, -- nusišypsojo Vermont. -- Vo-kietijoje pelno mokesčių inspektoriai negailestin-gi...

Šveicarija savo bankuose buvo įpratusi laiky-ti užsienio vertybes. Vien 1957 metais jos bankuo-

se buvo užsienio vertybių už 30 bilijonų dolerių.

-- Tiesa, aš užmiršau vieną dalyką. Būkit malonus atkirpti man 1958 ir 1959 metams kuponus. Nežinau kada grįšiu Zurichan, tad man būtų paran-kiau prie savęs pasilaikyti ir inkasuoti, kai man bus patogu. Tas jus paliuosuotų nuo bereikalingo darbo, -- pasakė Tomas, tyliai pagalvodamas, kad tas jį paliuosuotų nuo sunkiųjų darbų kalėjime.

Viskas buvo greit sutvarkyta ir Tomo Lieveno piniginių atsirado pakvitavimas, kad Šveicarijos Centraliniame Banke Zuricho Wilfried Ott, pramo-nininkas iš Duesseldorfo, padėjo DESU naujų akci-jų 1.000.000 DM sumoje.

Su savo sportiniu automobiliu, kuris traukė visų dėmesį net ir Zuricho, Tomas grįžo į Baur au Lac viešbutį. Tarnautojai jį čia mėgo. Tiesą pasakius, jį mėgo visur kur tik jis sustodavo, nes visada palikdavo stambius arbatpinigius.

Pasikėlęs į savo kambarį, tuoj nuėjo į tualeti-nį kambarėlį ir sudrąskęs į mažiausius gabalė-lius akcijų kuponų, paleido su vandeniu, kad bū-tų išvengta netikėtų nemalonių. Paskui atsisė-dęs prie stalo, suredagavo laikraščiu skelbimą: "Vokiečių pramonininkas ieško Šveicarijoje paskolos dviems metams. Mokės aukštus nuosim-čius. Turi pirmos rūšies garantiją. Tik rimti pa-siūlymai su bankinėm atestacijom bus priimti dėmesin".

Šitas skelbimas po dviejų dienų pasirodė laikrašty "Nouvelle Gazette du Zurich" ir per se-kančias tris dienas gavo 46 pasiūlymus laikraščio adresu.

Atsisėdęs verandoje Tomas peržiūrinėjo laiš-kus.

Septyniolika laiškų buvo iš nejudamo turto agentų, brangakmenių pardavėjų, automobilių par-davėjų, kurie jei ir siūlė paskolą, tai gyrė savo prekes. Dešimt laiškų buvo iš asmenų, kurie ne-turėjo pinigų, bet siūlė savo sugebėjimus arba tar-pininkavimą gauti pinigams. Vienuolika laiškų su

nuotraukom buvo iš moterų, kurios siūlė ne pini-gus, be save. Pagaliau buvo aštuoni laiškai, kurie siūlė paskolą.

Tomas Lievenas į skiauteles sudrąskė ke-turiasdešimt keturis laiškus ir pasiliko sau tik du, kurie patraukė jo dėmesį.

Pirmajame sena mašinėlė ant blogo popie-riaus siuntėjas rašė: "... už nuosimčius, kurie man būtų patenkinami, siūlau iki 1.000.000 šv. frankų". Laišką buvo pasirašęs Pierre Muerrli.

Kitas laiškas buvo rašytas ranka, grakščia rašysena ir popieriaus kampe buvo auksinė karū-na su adresu Chateau de Montenac.

H. de Couville jame rašė, kad būtų malonu priimti pas save ir pasikalbėti dėl paskolos. Pra-šė iš anksto telefonu išpėti apie savo vizitą.

Tomas pasidėjo į šalį abu laiškus apmastyda-mas. Pierre Muerrli, be abejo turtingas asmuo, bet šykštuolis, nes korespondencijai vartoja pigų popierių ir seną mašinėlę. H. de Couville rašė ranka, bet naudojo liuksusinį popierių. Kas jis? Grafas ar baronas? Reikia pamatyti šį klientą...

Chateau de Montenac yra vidury didelio parko netoli Zuricho. Tomas sustabdė savo automobilį priešais didelį rūmų peroną. Tarpdury pasirodė aukštas tarnas.

Jis įvedė vidun per milžiniškus kambarius iki studio, kur už stalo sėdėjo jauna, laiba, graži ir elegantiška moteris. Jos plaukai gulė ant pečių. Tomas pajuto smūgį, nes dar nebuvo matęs tokių gražių akių ir taip gražiai sudėtos moters. Moteris į jį pažiūrėjo šaltai.

-- Laba diena. Mes kalbėjome telefonu. Pra-šau sėsti.

Ji sukryžiuavo kojas ir pasikėlusį suknelė pa-rodė gražius kelius.

Net ir kojos nuostabios! pagalvojo Tomas.

-- Jūs ieškote paskolos, -- pasakė ji. -- Jūs minėjote apie pirmos rūšies garantiją. Ar galė-čiau žinoti kokia ji yra?

(Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

Bostono kamerinės muzikos trio, koncertavęs Chicagoje "Laiškai lietuviams" koncerte. Iš kairės: Izidorius Vasyliūnas, kun. Vincas Valkavičius ir Vytenis Vasyliūnas. Algio Kezio, S.J. nuotrauka

DAILIOJO ŽODŽIO IR MUZIKOS VAKARAS

Norėdami palaikyti artėsius saitus su skaitytojais bei rėmėjais, "Laiškai lietuviams" kasmet surengia vakarus-koncertus.

Šiais metais koncerto programoje buvo laukiamas net keturių sonatų iš pildymo ir priedo -- Oskaro Milašiaus gilių filosofinių poezijos perteikimo! Dažnas laukė nuobodulio antpuolių! Bet išėjo visai kitaip. Vakaro menininkai nuo pat pradžios sudarė šiltą, patrauklią nuotaiką, kurioje klausytojai tarytum pamiršo savo kasdieninius rūpesčius ir visą dėmesį nukreipė į meno žavesį ir šviesą. Per 600 žmonių pilnutėlį salę viešpatavo tylą ir susitelkimas programos slinkčiai.

Prieš pačią vakaro programą buvo mažytis įtarpas. Pagarsinama "Laiškai lietuviams" skelbtojo konkurso jauniui skirtų mišrių kompozicijų daviniai. Muzikų komisijos vienbalsiu nutarimu šį konkursą laimėjusiu pripažintas komp. Br. Budriūnas. Čia pat įteikiama jam konkurso mecenatų Leono Kriaučeliūno, Vinco Kuliešiaus, Prel. Kučingio... premija, viso \$470 O Marijos Aukšt. Mokyklos Rūtos ansamblis, vadovaujamas Sesers M. Bernardos, akompanuojant Manigirdui Motekaičiui, pagiedojo kelias šių mišrių ištraukas.

Muzikinę programą atliko smuikininko Izidoriaus Vasyliūno kamerinis ansamblis. Be Iz. Vasyliūno, ansamblyje -- antras smuikininkas -- kun. Vincas Valkavičius ir fortepijonas -- Vytenis Vasyliūnas.

Programoje nuskambėjo "anglų Mozarto" -- kompozitoriaus Henry Purcell, Aukso Sonata F. Dur. Toliau girdėjome Telemanno, Bacho ir Handelio sonatas. Visi kūriniai menininkų išgyventi ir auditorijai jautriai perteikti. Geriausiai jiems pavyko atlikti Bachą ir Handelį. Tačiau trapij, puikioj Purcell F-dur sonatoj, klausytojai galėjo pasigesti aiškesnių melizmų, pagrindinių muzikinių gaidų pagrazinimų pagelbinėmis figūromis: firslagais, grupetėmis, mordenais. Juk visa tai taip būdinga barokinio stiliaus muzikai, kaip kad barokinei architektūrai būdingi įvairūs kolonų pagrazinimai.

"LL" koncerto ansamblis gerai susigrojęs. Izidorius Vasyliūnas parodė gražų, sultingą ir plačiai skambantį smuiko toną. Jis vartoja gerą, Amerikoje. J.F. Burton, Mass. pagal meistrą Guarneri pavyzdį pagaminatą smuiką. Smuikas, nors ir naujas, nes padarytas tik 1966 m., Vasyliūno rankose turi puikų, sultingą toną. Deja, Vasyliūnas šį smuiką

tik nuomoja, pilnon nuosavybės jo neįperka, nes koncertų honorarus jis skiria lietuvių kompozitorių kūriniams -- gaidoms leisti. Iz. Vasyliūnas yra minimam reikalui (gaidoms leisti) fondo steigėjas! Ar neatsirastų mecenatas ar fondas, galis šiam mūsų idealistui menininkui nupirkti gerą smuiką?

Jaunasis Vytenis Vasyliūnas, pagal studijas chemijos ir fizikos mokslų daktaras, o pagal pamėgimą ir abiejų tėvų auklėjimą bei mokymą, aukštos kultūros muzikas menininkas ir didžiai vertingas ansamblio partneris. Savotiška idomybė ansamblyje buvo kun. V. Valkavičius. Jis auditorijos neapvylė, nes pasirodė barokinio stiliaus muzikai geru Vasyliūno partneriu, smuikininku. Tačiau vieningo ir vientiso pajėgumo išpildyme nebuvo. Kun. Valkavičiui jausti didelis reikalas dar padirbėti, kad jis galėtų groti ne vien barokinio stiliaus muziką, bet ir šių laikų kamerinio ansamblio literatūrą.

Beje, kažin ar tikslinga buvo visą koncertą supinti vien iš barokinių sonatų?

Oskaras Milašius, didysis mūsų kūrėjas ir poetas, rašęs prancūzų kalba ir gyvenęs daugiausia Prancūzijoje, daugeliui mūsų permažai pažįstamas. Tiesa, yra ne viena disertacija apie jį parašyta, bet vis prancūziškai... Šiame dailiojo žodžio vakare, Birutė Pūkelevičiūtė deklavo O. Milašiaus poeziją

Gyvenimas kitame pasaulyje

Galima spėti kad ne daug kas iš mūsų težino, kad JAV plačiai veikia "Amerikos protinės sveikatos sąjunga" su labai aktyviu viešosios informacijos skyriumi. Jau 15 metų minėto informacijos skyriaus direktoriumi yra HARRY MILT, kuris neseniai (1965 metais) parašė ir išleido nedidelę knygutę (vos 91 pusl.), kurioje labai suglaustai ir visai paprastai suteikia pagrindinių informacijų apie protinę ligą. Knygutė pavadinta: "BASIC HANDBOOK ON MENTAL ILLNESS". Atrodo, kad ir angliškai neįskaitančiai visuomenei praverėtų būtų su kai kuriomis tos knygtės mintimis susipažinti. Todėl čia duodu keletą ištraukų ir atpasakojimų.

PSICHOZE yra laikoma sunkiausia protinė liga. Teisingiau sakant, psichozė yra ne vienos, bet keleto ligų bendras vardas. Reikia įsakyti pabrėžti, kad tos grupės (psichozės) atskiros ligos pasireiškia gan skirtingais būdais ir toliau vystosi labai nevienodais keliais. Žymiausioji ir turbūt labiausiai paplitusi tos grupės liga yra vadinama ŠIZOFRENIJA. Štai ką sako minėtas Milt apie šizofreniją: "Kai kuriuose įsise-nėjusiuose šizofrenijos etapuose žmogaus išprotėjimas

yra toks gilus ir visuotinas, kad ligonis gyvena tartum kitame pasaulyje. Valanda po valandos, diena po dienos, savaitė po savaitės, metai po metų ligonis sėdi ar guli visai nekreipdamas dėmesio ir nereaguodamas į aplinkumą, tartum jis būtų tik truputį daugiau negu kokia nors "žmogiško pobūdžio daržovė".

"Kituose įsise-nėjimo atvejuose ligonis sėdi ar guli ir kalba pats su savimi, arba vaikšto aplink šnekėdamas su nematoma žmonėmis, girdėdamas nesamus balsus, keistai mostagodamas rankomis ir žiauriai iškreipdamas savo veidą elgiasi taip, kad tartum jis gyvena tik savo viduje, visai nežinodamas kas yra realus pasaulis ir tie realūs žmonės, kurie yra už jo vidurinio gyvenimo ribų. Tas gali tęstis dieną po dienos, mėnuo po mėnesio". "Iš kitos pusės, yra atvejų, kada asmuo atrodo normaliai, elgiasi normaliai, žino kas jis yra, žino kur jis yra ir tol negalėsi suprasti, kad jis yra psichozės apimtas, kol ligonis nepradės su jumis kalbėtis, kol ligonis nepradės reikšti keistų minčių, kad jo vidus yra padarytas iš stiklo, kad iš radijo ateina spinduliai, kurie užviešpatauja jo mintis, kad FBI ir Amerikos Prezidentas ruošiasi jį įmesti į kalėjimą ir panašiai".

"Šizofrenija dažniausia prasideda poauglio amžiuje ir daug rečiau suaugusiųjų tarpe. Kai kada tarp 30 ir 50 metų. Pirmutiniai šizofrenijos ženklai pasirodo net keletą metų prieš tos ligos įsivyravimą. Ankstyvos šizofrenijos stadijoje jau galima pastebėti ženklus, rodančius asmens palinkimą šalintis nuo kitų žmonių. Pasireiškia nenormalus jautrumas dėl "įžeidinėjimų", atsiranda jausmas, kad esi nemylimas, atstumtas, bevertis. Po to seka vienišumas, pasidavimas nuotaikoms, įtarinėjimas kitų žmonių, išdidumas, nereagavimas. Kitų ankstyvos šizofrenijos ženklų tarpe galima rasti didelį atsidavimą savo vidurinėms mintims ir jausmams, atsitolinimą nuo "kasdienybės" -- mažėjantis dėmesys šeimai, mokyklai, darbui, savo išoriniai išvaizdai, atsakomybei, įpročiams ir veiksmams".

Tai tik tiek apie šizofreniją. Be abejonės, Milt rašo apie šizofreniją daug daugiau. Bendrai, apie šizofreniją yra daug knygų parašyta. Čia norėsi tik pakartoti vieną gan populiarią įspėjimą. Skaitant apie vienos ar kitos ligos simptomus (šį kartą šizofrenijos)

(anmv)

labai lengvai pasiduoti pagundai tuos simptomus sau pačiam pritaikinti -- ar dar blogiau, kuriam nors iš savo pažįstamų. To, be abejo, reikia labai vengti, jeigu norima išvengti bereikalingų rūpesčių ir rimtų nemalonumų. Visada reikia atsiminti, kad diagnozė dalykas sunkus -- tai specialisto sritis. Tad reikia jo klausti.

Sekanti liga po psichozės yra vadinama **NEUROZE**, kurios yra vėl daug rūšių. Jos visos "lengvesnės" už psichozę. Tačiau kur psichozė, o kur neurozė -- tai

(Nukelta į 6 psl.)

KAS NAUJA?

• **Solistės Aldonos Stempulienės** koncertai ruošiami balandžio 29 d. Chicagoj, Jaunimo Centre ir birželio 18 d. Los Angeles, Lietuvių Dienos proga.

Chicagoje ruošiamo koncerto programoje baroko dainos, operų arijos, ispaniškos dainos ir naujausia komp. D. Lapinsko kūryba. Koncerte dalyvaus komp. D. Lapinskas ir instrumentalistai, išpildant naują jo kūrinių Ainių Dainas.

• **Dr. Birutė Ciplijauskaitė**, dėstanti Wisconsin universitete ispanų literatūrą, gavo Guggenheim Fellowship 1967-68 metams. Juos praleis Ispanijoje, ruošdama Luis de Gongora XVII a. ispanų poeto sonetų leidinį. Dr. Ciplijauskaitės ankstyvesnieji darbai: "La Soledad y la poesía española Contemporánea" (Madrid, 1962) ir "El poeta y la poesía" (Madrid, 1966) ir eilė literatūros kritikos straipsnių ispanų literatūros žurnaluose; taip pat bendradarbiauja lietuvių spaudoje.

• Rašytojo Vlado Ramo-jaus knygos "Kritusieji už laisvę" pristatymą visuomenei rengia Chicago Lietuvos opera. Šioje knygoje aprašomos lietuvių partizanų kovos su pavergėjais. Surinktoji istorinė medžiaga perteikiama gražia, literatūrine forma.

Šios knygos pristatymas įvyks Jaunimo Centro Čiurlionio galerijoje šį penktadienį, balandžio 7 d., 7:30 val. vak.

Knygą aptars rašytojas Aloyzas Baronas. Ištraukas iš knygos "Kritusieji už laisvę" skaitys aktorius Jonas Kelečius. Taip pat bus trumpa vokalinė dalis.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

- Pinių taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Metinis dividendas 4 3/4% išmokamas du kart per metus už visus taupymo suskaičius.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITES
MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

PASKOLOS

perka namus daromos ilgimais terminams ir prieinamais nuosimėiais mėnesiniais išsimokėjimais.

Gyvenimas kitame pasaulyje

(Atkelta iš 5 psl.)

tik geras specialistas gali pasakyti. Ir net jam sunku tautai nuspręsti. Sakoma, kad pagrindinis skirtumas čia yra tas, kad neurozės ligonis nenustoja realybės pajautimo, negyvena "kitame pasaulyje". Svarbiausia ne visą laiką "kvailiuoja". Yra juk daug talentingų biznierių, rašytojų, žurnalistų, kalbėtojų, politikų ir kitokio amato žmonių, kurie stebina visuomenę savo sėkmingumu, savo išmincingumu ir patrauklumu, nors jie faktinai ir yra neurotikai. Ateina laikas, kada jie neišpasakytai kankinasi. Dar tenka pridurti, kad šitai proto ligų rūšiai priklauso ir ta liga, kurią lietuviai buvo įpratę vadinti "isterija". Pavyzdžiui staugus apakimas, apkurtimas, kokios nors kūno dalies paralyžys be matomos apčiuopiamos priežasties. Dabar ta liga vadinama "konversija" (pakeitimas). Labai suprantamai tarant — proto liga pasiverčia į kūno ligą, apakimą, paralyžį ir t.t. Labai įdomi proto ligų sritis. Tai dažniausia atsitinka kariams po kurio nors siaubingo mūšio, keleiviams po auto katastrofos, praeiviui po gangsterio užpuolimo, po audringų jausminių scenų (dėl meilės, dėl biznio, dėl garbės ir t.t.).

Į trečiąją proto ligų rūšį Milt priskyrė tas proto ligas, kurių priežastis dviejopa: ir kūnas ir protas. Čia ne specialistui atsiveria daug įdomių dalykų. Kad galva (kūnas) skauda nuo rūpesčių (proto veikla), niekas nesistebi. Bet kad skilvyje žaizdos gali atsirasti dėl didelio pykčio, rūpesčio, ar susigrauzinimo — tai ne vienam gali būti įdomi "naujiena". Nelengva suprasti kokį ryšį gali turėti protiniai negalavimai su

žmogaus perdideliu nutukimu, su cukraus ligą ir pan. O pasirodo ryšys yra. Tai vadinamos kūniškai - protinės ligos.

Ketvirtoji proto ligų rūšis, pagal Milt, yra tos proto ligos, kurios kyla dėl smegenų sužeidimo. Tai gali įvykti dėl fizinių ir kitokių priežasčių (alkoholis, sifilis ir pan.). Pagaliau į penktąją proto ligų rūšį Milt sudėdė visus tuos protinius negalavimus, kurių neapima čia jau minėtų keturių rūšių ir kurios nėra tikros proto ligos, bet daugiau žmogaus būdo ir asmens bruožų sutrikimas.

Kazys Sruoga, Ph. D.

HELP WANTED MALE

STRUCTURAL ENGINEER

Highly regarded AAA-1 General Contractor has opening for well-qualified structural engineer with minimum of 5 years' experience and some background in architectural engineering desired. College degree not essential. Young and progressive management. Profit sharing and pension plan plus usual benefits. Salary open. You will work on the design and drafting of substantial industrial and commercial assignments. You and your family will live in a revitalized community with just 2.5% unemployment... two universities, three colleges, two prep schools and top-flight public schools... attractive neighborhoods and exceptional recreational facilities. Send resume to: Val Olschewsky, Vice-President, Sollitt Construction Co., Box 87, South Bend, Indiana 46624. (37-40)

Chemist Formulator and Technician

For laboratory work in rapidly growing company. Many advancement possibilities and fringe benefits. Salary commensurate with experience and/or education. Call or Write: Guardian Coatings Corp. 27530 Detroit St., Flat Rock, Mich. 313 — 782-1418 All application information held in strictest confidence.

PAVASARINIAI IR VASARINIAI SIUNTINIAI 1967 METAMS

Iš daugelio specialiai sudarytų mūsų siuntinių 1967 metų pavasariui ir vasarai siūlome du, kurie yra labai praktiški, už žemą kainą ir į juos yra įtraukta viskas, kas labiausiai reikalinga Jūsų artimiesiems.

Žinoma, taip pat, kiekvienas siuntėjas gali sudaryti dovanų siuntinį savo nuožiūra pasinaudodamas mūsų kainoraščiu.

MOTERIŠKAS (1967).

Nailoninis su diržu itališkas lietauspalis, 3 yd. vilnonės angliškos kostiumui medžiagos, 4 yds. puikios suknelės medžiagos, 1 komplektas nailoninių apatinių rūbų, 2 p. geriausios rūšies nailoninių kojinių, 1 šilkinė gėlėta skarelė, 1 nailoninė skarelė, 12 specialiai parinktų namų darbui adatų, 2 špulės labai stiprių siūlų, 1 trumpom rankovė megstukas.

Kainuoja \$75.00.

VYRIŠKAS (1967).

Itališkas nailoninis su diržu dėvimas lietauspalis 3½ yds. angliškos vilnonės kostiumui medžiagos, 2 nailoniniai vyr. maskiniai, 1 terylynas kaklaraištis, 1 komplektas apatinių rūbų, 2 p. nailoninių arba vilnonių kojinių, 12 įvairaus dydžio adatų, 2 špulės labai stiprių siūlų, 3 jarda vilnonės paltui medžiagos.

Kainuoja \$75.00.

Jungtinis moteriškas 1967 ir vyriškas 1967 siuntinys kainuoja \$135.00.

Tebesiuočiame ir visus kitus mūsų anksčiau skelbtus siuntinius dar vis už tą pačią kainą.

Automobilius, dviračius, motociklus, siūvamasias mašinas, svaiginamus gerimus, tabaką ir maistą (sov. gamybos), pristatome iš kooperatyvų Lietuvoje ir Sov. Sąjungoje.

Persiuočiame ir Jūsų pačių sudarytus siuntinius.

BALTIC STORES LTD. (Z. JURAS)
421 Hackney Rd., London, E. 2., England.

Seniausia šioje srityje lietuvių firma, greitas ir garantuotas pristatymas.

Atstovai:

A. Kušinskis, 167 College St., Sudbury, Ont., Canada.
L. Radzevičius, R. R. #2, Port Arthur, Ont., Canada.

Galime pervesti ir pinigų, už ką gavėjas turi teisę pasirinkti kas jam patinka iš specialių krautuvų.

HELP WANTED MALE

WANTED: Experienced Chemist

to report directly to Vice President. Prefer cellular background in rubber or plastics. Unusual opportunity. Send resume to:

Thomas F. Sheppard,
Vice President

Sponge-Cushion, Inc.

Morris, Ill. 60450
(38-40)

WANTED 1ST CLASS SKILLED
ALL AROUND MACHINISTS
1st & 2nd Shift
ALL AROUND TOOLMAKERS
BENCH MEN
2nd Shift

Must be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerances. Modern clean shop with above average wages. Experienced only. OHIO MACHINE & MOLD CO. 1938 S. Arlington St., Akron, Ohio 216 — 773-3301 (38-41)

METAL FABRICATION FOREMAN

SOUTHERN OPENING for experienced Metal Fabrication Foreman with 75-year-old Atlanta Company. Must be experienced in supervising operation of Press Brakes, Shears, Spot Welders and Seam Welders. Excellent opportunity for right man in an area where climate is ideal. Age to 45. Call Mr. Wynn, collect, for interview appointment. 404 — 524-0881, Atlanta, Ga.

ATLANTA STOVE WORKS

P. O. Box 5254 Station E.
Atlanta, Georgia 30307
(38-42)

Wanted at once 1st Class Skilled or Semi Skilled MECHANICS. Afternoon shift. Ambitious, sincere men, with some experience. Operating 1 or more of the following: RADIAL DRILLS, ROTARY GRINDERS, & HORIZONTAL MILLS. Good starting pay with exc. fringe benefits. Only conscientious men who prefer steady employment need apply in person. ALMO MANIFOLD & TOOL CO., 11444 Kaltz, Warren, Mich. (37-43)

JOURNEYMEN MOLDMAKERS TOOL & DIEMAKERS NIGHT SHIFT HORIZONTAL DEVLEIG BORING MILL OPERATORS EDM OPERATORS DAY SHIFT ENJOY LIFE NOW

Live and work in the heart of the Great Smoky Mountains, only 11 miles from Ashville, N. C., one of the most famous mountain resorts in the east.

Rapid growth and development of new tool company has created openings for men with job shop background. We offer top wages, overtime and fringe benefits—PLUS clear mountain air, excellent hunting, fishing in well-stocked brooks and clear lakes—yet only 11 miles from metropolitan Ashville.

A GOOD PLACE TO WORK!
A FINE PLACE TO LIVE!

MAKE ARRANGEMENTS NOW FOR A PERSONAL LOCAL INTERVIEW
CALL (704) 684-7831

Or write: P. O. BOX 278 ARDEN, N. C. 28704

DETROITO LF NARIŲ SĄRAŠO PAPILDYMAS

Antanas ir kun. Bronius Dargilai (broliai) savo įnašą papildė visu 1000 dol. ir šiuo metu įnašas pasiekė 2000 dolerių sumą. JAV Lietuvių B-nės Detroito Apyl. savo LF įnašą padidino iki 275 dol. sumos, įnešė 25 dol. Pirmiau skelbtame LF Detroito narių sąrašą praleistas vienas pirmųjų Lietuvių Fondo narių Detroito -- Jonas Jonynas, kuris anuomet paaukojo 100 dol.

Kunigaikštienės Birutės Moterų D-jos Detroito skyr. iš Detroito LF kvotos ribų išbrauktas, kadangi jos savo įnašą perkėlė Birutiniškių Centro Valdybos sąskaiton Chicagoje.

Nuo 1967 m. vasario mėn. 8 d. iki šiol į Lietuvių Fondo Detroito įstojo šie lietuviai:

Po 100 dolerių: Zuzana Arlauskaitė-Mikšienė, Jurgis ir Ona Ribinskai, Marius Sayus-Sajauskas, kun. J. Walter Staniewicz, Prano Tamosiūno atmintinas įnašas, S. ir B. Tatarūnai ir A. ir J. Valukonai.

A.a. Stasio Paurazo atmin. įnašas vardu, Elzbieta V. Paurazienė įmokėjo 20 dol. ir pasižadėjo papildyti iki 100 dolerių.

Iki 1967 m. kovo 15 d. Detroito ir apylinkėse gyveno 105 LF nariai, 8 asmenys auکو mažiau negu 100 dol. (iš viso 140 dol.). Detroito jau surinkta L.F. 20,981 dol. Tuo tarpu visose JAV jau įstojo į L.F. 1470 lietuvių pilnais nariais. Šiuo metu L.F. kapitalas pasiekė iki 333,000 dolerių. Pirmoji vietoj (1966 m. spalio mėn. 1 d.) stovi Marquette

Park, o mes, detroitiečiai, buvome antroje vietoje. Clevelando lietuviai -- trečioje, Philadelphia -- ketvirtoje, New Yorkas -- penktoje ir t.t.

Malonu skelbti viešumai, kad detroitiečiai lietuviai vis labiau supranta Lietuvių Fondo reikšmę ateities Lietuvai, lietuviybės išlaikymui ir lietuvių kultūros puoselėjimui. Šeštojo žemėje vis labiau įsisiūbuoja Lietuvių Fondo sąjūdis, vis labiau ir daugiau atsiranda aukotojų.

Tačiau apie 100 L.F. narių, kurie jau yra įmokėję nemažiau 100 dolerių, parodo koks dar menkas lietuvių procentas yra įsijungęs į didingą milijoninio Lietuvių Fondo manifestaciją. Tačiau vis labiau, vis didingiau jungiamės vieningon laisvųjų lietuvių, paverptos Lietuvos laisvinimo, procesijon, Lietuvių Fondas bus gyvas ir įtakingas ir po mūsų žemiškosios kelionės. Palikime savo gyvenimo pėdsakus -- prasmingą į ženklą -- savo vardą ir pavardę Lietuvių Fondo auksu išrašytoje ateities laisvos Lietuvos knygoje. Nelaukime rytojaus!

Aukais siųsti šiuo adresu: Vyta. Kutkus, 1636 Scotten Ave., Detroit, Mich. 48209 arba bet kuriam L.F. vajuos komiteto nariui. O aš mieliau aplankysiu kiekvieną apsisprendusį lietuvių, kad palengvinus jam tapti tikruoju L.F. nariu. Mano tel. TO 7-0153.

V. Mingėla
(sky)

KARTĄ PAVASARĮ

Visi norime artimų ryšių su savo jaunąja karta. Visi branginame jaunimą, trokštame juos pilnutiniai įjungti į savo bendruomenę. Ne nuostabu, kad vyresnieji ieško įvairių ir naujų formų vyresniosios ir jaunosios kartos bendravimui, šiltų ir jaukių ryšių palaikymui. Graži ir nuširdi pramoga jauniems kartais daugiau pasako negu pamokslėliai ar prašymai. Tokių minčių vedini Skaučių ir Skautų Tėvų Komitetai ruošia jaunųjų lietuvių pristatymą savajai visuomenei. Sudarytas vakarobalio rengimo komitetas vadovaujamas Leono Matveko. Komitetas rūpinasi net smulkiausiomis detalėmis, kad debiutančių pristatymas būtų įdomus, jausmus ir patrauklus. Jau vien "Kartą Pavasarį" pavadinimas pasako, kad visi pasidžiaugsime savo jaunųjų, žengiančių gyveniman, entuziazmu. Debiutantes visuomenei pristatys dr. V. Majauskas. Dalyvaus ir nuosirdusis jaunimo rėmė-

jas dr. Jonas Valantiejus iš New-Buffallo.

"Kartą Pavasarį" įvyks balandžio 15 d., 8 val. Lietuvių Namuose. Svečiai ataras pavasario nuotaikas, žiedų vainikus, žvakių apšvietimą ir apvalius dekoruotus stalus. Šalti užkandžiai, šilta vakarienė, gros "Atžalynas".

Visi kviečiami ir prašomi į šį mums dar neįprastą parengimą žvelgti ne vien kaip į pramogą, bet kaip į širdingą jaunų lietuvių įjungimą savon visuomenėn.

Stalai užsakomi pas Andrių Butkuną tel. 291-6841.

Rengimo Komitetas

PASIILGO NAMŲ...

Vilniaus operos solistas Eduardas Kaniava, baritonas, šiuo metu gyvena ir mokosi Sofijoje, Bulgarijoje. Kaip išleidžiamąjį egzaminą, rengiasi Sofijos operoje dainuoti Rigoletto (itališkai), o gal ir Figaro (irgi itališkai). Birželio mėnesį tikisi dalyvauti ten numatomame tarptautiniame solistų konkurse ir po to grįžti į Vilnių, nes, sako, -- "noriš namo". Sofijoje esą malonu, bet "nė žodžio lietuviškai". (E)

* VILNIUJE išleista nauja V. Mykolaičio-Putino Altorių Šešėlių laida -- 25,000 egzempliorių. (E)

• Italijoje įvyksiančiose balandžio 22-24 d. Europos jaunių plaukimo varžybose rusų plaukikų grupėje bus du lietuviai iš Kauno -- S. Rudokas ir Edigijus Žebrauskas. (E)

SCHOOLS

SACRED HEART ANDOVER, MASS.

Resident school for boys in GRADES 4-8
Conducted by Brothers of The Sacred Heart.
Modern Fireproof Building
—Large Campus. (28-42)

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2808 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 — Tel. WA 5-2787
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 — Tel. WA 5-2737
3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 — Tel. CA 5-1864

DIDELIS PASIRINKIMAS medžių ir visų kitų Lietuvoje pageidaujamų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

KREIPKITE į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų, tiesiai iš Chicago į Lietuvą. Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

Viešėdami Chicagoje pirkite naujojų modernioj

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

ČIA GĖRIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Asbach Uralt Import. brandy 5th — \$5.49
2. M. & Moore 5 years old
86 proof Whiskey 5th — \$3.19
3. Cointreau Liqueur & Brandy 5th — \$4.95
4. Chateau De PARAMA
New York State Champ. Bot. — \$2.98
5. French Bordeaux Wine 5th — \$0.98

6. May Wine Imported
From Germany 5th — \$0.98
7. Imported 5 Star Greese Brandy 5th — \$4.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Lietuvių Krikščionių Demokratų S-gos** Clevelando skyrius balandžio 9 d., 12 val., sekmadienį, Lietuvių Klubo salėje rengia viešą paskaitą "Gyvenimo Džiaugsmas" pagal vysk. Fulton Sheen, kurią skaitys prof. Aldona Augustinavičienė. Įėjimas laisvas.

L. K. D. S. Clevelando sk. valdyba maloniai kviečia skyriaus narius ir plačiąją lietuvių visuomenę, ypač jaunimą, atsilankyti.

• **Balerina Ramona Rataitė**, neseniai su Australijos baletu grupe ir garsioju Nurejevu gastoliavusi Europoje, šiuo metu vieši Amerikoje. Trumpam buvo sustojusi Clevelande. Čia savo tėvelio, dail. Vaclovo Rato, karo mokyklos laidos draugo dr. Vl. Ramanausko lydimu, aplankė Dirvos redakciją. Taip pat susitiko su J. Stempužiu, kuris savo radijo programai padarė pasikalbėjimą. Iš Clevelando R. Rataitė išvyko į Chicago aplankyti giminaičių p. Rėklaičių. Vėliau ketina būti New Yorke ir kitur.

• **L. Teisininkų Draugijos** Clevelando Skyriaus nariai su ponionėmis kviečiami į susirinkimą, kuris įvyks 1967 m. balandžio mėn. 9 d., 4 val. po pietų, ponų N. ir J. Mockų namuose. 3407 Hartwood Rd., Cleveland Heights, telef. 681-5295.

Vysk. Valančiaus lit. mokyklos tautinių šokių grupės "Grandinėlės" šokėjai balandžio 1 d. mokyklos surengtame vakare-baliuje išpildant meninę programą. Grupei vadovauja L. Sagys. V. Pliodžinsko nuotrauka

• **Renata Tebaldi** atliks pagrindinį "La Gioconda" opereje. Metropolitan Opera atvyksta į Clevelandą, kur susilaukia didelio vi-

suomenės dėmesio.

Bilietai į Metropolitan Operos spektaklius, kurie vyks nuo balandžio 24 iki 29 d., jau gaunami Broadway Savings & Loan įstaigoje, 299 Euclid Ave. Kainos nuo 2.50 iki 13.50 dol.

• **G. Karsokienė**, daugelio koncertų akompaniatorė, šiomis dienomis netoli savo namų buvo užpulta negrų, smarkiai apdaužant jos vairuojamą automobilį akmenimis ir plytgaliais. Laimei, nei G. Karsokienė nei su ja važiavęs sūnus fiziniai per daug nenukentėjo.

• **Aukuro Ansambelis** su kanklių orkestru, vad. muz. A. Mikulskio ir O. Mikulskienės, ir "Grandinėlė", L.

Sagio vadovaujama taut. šokių grupė, kviečiami koncertuoti Bratenhalyje. Koncertą ruošia Bratenhalio skautai savo miesto visuomenei. Koncertas įvyks pradžios mokyklos salėje sekmadienį, balandžio 9 d., 3:30 val. p. p.

• **Sol. N. Aukštuolienė** išpildys meninę programą Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos ruošiamame koncerte, balandžio 15 d. Nauj. parapijos salėje.

• **Ieškomas Vladas** (Viktoro sūnus) Malinauskas. Buv. gyvenamoji vieta Kaune, Birutės gt.

Ieško Lietuvoj gyvenanti Ona Stankevičienė.

Zinantieji apie ieškomąjį prašomi skambinti telefonu 486-9670.

• **Prieš atnaujinami** savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

"Grandinėlės" šokėjai Vysk. Valančiaus lit. mokyklos baliuje balandžio 1 d., išpildant meninę programą. V. Pliodžinsko nuotrauka

JEI GALVOJATE PIRKTI NAUJĄ MAŠINĄ, BŪTINAI SUSTOKITE PAS

PETRA MORKŪNA
ATSTOVAUJANTĮ
FRIEDMAN BUICK CO.

12500 St Clair Avenue

851-2200

Čia gausite malonų ir nuoširdų patarnavimą ir Jums duodama vartoti mašina, kada jūs palikssite savo patikrinimui. Dabar galite sutaupyti virš \$800.00.

Pavyzdys:

1967 BUICK—ELECTRA 225 2 DR. HT.

STANDART EQUIPMENT
AUTOMATIC TRANSMISSION
POWER STEERING
POWER BRAKES
ELECTRIC CLOCK
DELUXE WHEEL COVERS
CARPETING

ACCESSORIES
AM RADIO
WHITE WALL TIRES
REMOTE MIRROR
CUSTOM VINYL TOP

Pilna kainą \$4,497.00, galite pirkti už \$3,697.00. Galite panašiai sutaupyti ant kitų modelių. Pasirinkti galite iš su viršum 300 įvairiausių mašinų.

• **Anat. Kairio komedija** Diagnozė Clevelande savo visuomenei stato latvių teatras iš Chicagos.

Vaidins balandžio 22 d., 7:30 val. vak., Bohemian National Home salėje, 4939 Broadway.

Vaidinimo vakarą ruošia Latvių Draugija Clevelande.

• **Apdraudos** reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

PETRAŠKEVIČIŪTĖ
LODŽĖS OPEROJE

Neskaitant keleto lietuvių operos solistų, dainuojančių įvairiuose Rusijos miestuose ar laikinai išvykusių į Bulgariją bei Egiptą, viena buvusi žymi Vilniaus operos solistė, Jadvyga Petraškevičiūtė, jau keletas metų yra persikėlusi gyventi Lenkijoje ir dainuoja Lodžės operoj. (Kai ji "repatriavo", Vilniuje buvę kalbama, kad tas išvykimas buvęs "skaudus asmeninis pergyvenimas"... A. Sniečkui).

J. Petraškevičiūtė tuoj po karo mokėsi Vilniaus konservatorijoje ir solistės karjerą pradėjo Vilniaus operoj, kai vyr. meno vadovas ir dirigentas dar buvo M. Bukša. Kovo 19 d. ji lankėsi Vilniuje ir dainavo Carmen. Vilniečiams tai buvo staigmena, nes Vilniuje ji buvo pažįstama tik kaip lyrinio-dramatinio soprano vaidmenų atlikėja. Kritikas (kolega iš operos ir konservatorijos laikų) dainininkės pasirodymą kitokiame vaidmenyje įvertino labai gerai, nors ir su rezervu dėl žemajame registre dainuojamų vietų. Niekur nepaminėta, kokia kalba Petraškevičiūtė dainavo. Greičiausia lenkiškai, nes rolė esanti paruošta Lodžės operoje. (E)

HELP WANTED MALE

THE
CLEVELAND
PNEUMATIC
Tool Co.

3784 E. 78 St.

Cleveland, Ohio

341-1700

A Subsidiary of
PNEUMO-DYNAMICS
Corp.

MACHINISTS
TO WORK ON
AERO SPACE
MISSILE and
Aircraft Components

KELLER-
HYDROTEL
Contouring and profiling
Machines

HORIZONTAL
BORING
MILLS

TURRET
LATHES

GAP TURRET
LATHES

ENGINE
LATHES

MILLING
MACHINES

RADIAL
DRILLS

NUMERICAL
CONTROLLED
MACHINES

GAUSITE GERĄ VALANDINI
ATLYGINIMĄ IR VISUS PRIEDUS

Interviewing Hours
8:15 A.M. to 5 P.M.

OR CALL

341-1700

for an interview convenient
for you.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Naturally
**SUPERIOR
SAVINGS**
SINCE 1900
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Astovas Ed Derwinski (Rep. Ill.) skatina Atstovų Rūmų pirmininką McCormick prisidėti prie pastangų sukurti Atstovų Rūmų Pavergtų Tautų Komitetą (Special House Committee on Captive Nations). Siūlydamas atitinkamą įstatymo projektą Atstovų Rūmuose, jis pareiškė:

"Aš tokią priemonę palaikau nuo pat savo kongresinės tarnybos pradžios. Nepaisydami pastangų vaizduoti Sovietų Sąjungą kaip liberalią ir draugingą valstybę, privalome matyti faktą, kad SSSR yra masinio kalėjimo valstybė. Mes neturėtume nei pamiršti, nei nekreipti dėmesio į nuolatinį milijonų žmonių pagalbos šauksmą iš eilės griežtoje komunistų kontrolyje tebelaikomų kraštų".

(E)

• Kazimieras G. Oksas, Mutual Fed. Savings Chicago viceprezidentas, šiomis

dienomis pakeltas į pulkininko leitenanto laipsnį.

K. G. Oksas 1943 m. tarnavo karo aviacijoje. 1950 m. vėl buvo pašauktas į aktyvią tarnybą ir dalyvavo Korėjos kare. Taip pat Berlyno krizės metu, 1961 m., vėl grįžo aktyvion karo tarnybon. K. G. Oksas yra baigęs JAV gen. štabo karininkų akademiją.

• JAV LB CV pirm. J. Jasaitis kovo 31 d. sušaukė spaudos ir radijo darbuotojų pasitarimą Tarybos rinkimų reikalu. Rinkimai įvyksta gegužės 6-7 d., o kandidatų išstatymas — iki balandžio 7 d. imtinai. Dalyvių tarpe buvo: F. Daukus, Alg. Pužauskas, J. Vaidelys, A. Gintneris, J. Vaičiūnas, B. Vindašienė, St. Ingaunis, Ign. Andrašius, dr. Kriaučeliūnas. Pagerbtas a. a. žurn. Alb. Valentinas, aptarti rinkiminiai klausimai ir svečiai buvo pakviesti į Apyg, rengiamą vaidinimą — "Gulbės Giesmė" balandžio 15-16 dienomis.

• LB Chicagos Apygardos paskelbtas liuanistinis vėjus vykdomas. Jo tikslas surinkti lėšų būtinoms mokyklų išlaidoms sumokėti. Vėjus vykdomas platesniu mastu visos Apygardos ribose.

LOS ANGELES

BAŽNYČIOS ATSINAUJINIMAS

"Vatikano konsilijumo nuotaikos gyvenime" — tokia tema kalbės kun. dr. P.

Kovo 31 d. M. Stonytės namuose East Orange, N.J. grupė veikėjų buvo susirinkę pasitarti balandžio 16 vyčių rengiamo banketo reikalais. Sėdi iš kairės: Johanna Jokunas, A.S. Trečiokas, A. Kačanauskas, L. Stukas, K. Šipaila, M. Stonytė, prof. J.J. Stukas, dr. Tėvas K. Bučmys, L. Stukienė, P. Kazanauskas, Stovi: Ona O'Neil, J. Jankauskaitė ir Ieva Coll.

Pagerbs prof. Jokubą Stuką

Prof. dr. Jokūbas Stukas, įstojęs į Lietuvos Vyčių organizaciją 1944 m. ir po kurio laiko pamatęs spragų Vyčių kultūrinėje veikloje, įsteigė Vyčių Kultūros Komitetą, kuriam ilgą laiką pats vadovavo. Lietuvos Vyčiai yra jaunimo organizacija. Matydamas jaunimą veržiantį į aukštesnius mokslus, bet dėl lėšų stokos užsibrėžto tikslo negalint pasiekti, jis įsteigė

Stipendijų Fondą gabiam vytiškam jaunimui paremti. Šiam Fondui jis jau dešimt metų vadovauja. Šimet bus paskirta dešimtoji stipendija \$600.00 sumoje.

Prof. dr. Jokūbas Stukas už nuopelnus Lietuvos Vyčiams buvo pakeltas tos organizacijos garbės nariu. Reikia pasakyti, kad jis yra ne tik daug nusipelnęs Vyčių organizacijai, bet ir plačiai lietuvių visuomenei. Jau 25-keri metai kai įsteigė ir vadovauja "Lietuvos Atsiminimų" radijui. Rašo lietuviškoj spaudoj, ypatin-gai Vyčių žurnale, kuriame telpa jo straipsniai bei atsišaukimai kultūriniais ir lietuviybės reikalais. Šiuo metu išleido knygą "Awakening Lithuania" anglų kalba, kurioje parodomas kaip kilo lietuvių tautinis susipratimas. Šiuo metu jis profesoriuja Seton Hall Universitete, So. Orange ir yra Tarptautinės Prekybos Instituto direktorius. Neseniai jis laimėjo Foundation For Economic Research stipendiją, vadinamąją "College - Business Exchange" programoje, ir yra pakviestas patarėju didžiulei Public Service ir Dujų Bendrovei New Jersey valstybėje.

Celiešius, pakviestas Santaros-Šviesos Federacijos Los Angeles skyriaus. Tema aktuali, Bažnyčios atsinaujinimas ir iš to išplaukiantys sprendimai su įdomumu sekami viso pasaulio spaudoje.

Paskaita įvyks Tautiniuose Namuose balandžio 16 d., 3 val. p. p. Kviečiami visi besidomintieji, po to seks diskusijos ir kavutė.

Jam pagerbti, Lietuvos Vyčių 29-toji kuopa rengia iškilmingą banketą-vakarienę balandžio 16 d., puošnia-mee Robert Treat viešbutyje, 50 Park Place, New ark, N. J. Pradžią 6 val. vakaro. Pagrindinę kalbą pasakys kun. Jonas Jutkevičius, vienas žymiausių Vyčių veikėjų. Taip pat pasisžadėjo dalyvauti kongresmanas Peter Rodino iš Washingtono ir Seton Hall Universiteto dekanas dr. Robert Senkier. Meninę programą atliks solistai — Edna Mack-Mackevičiūtė ir Liudas Stukas. Po programos bus šokiai.

Šio pagerbimo banketo pelnas skiriamas Lietuvos Vyčių Stipendijų Fondui, kuris taip artimas suka-tuvininko širdžiai. Kvietimus galima iš anksto įsigyti pas visus 29-tos kuopos rengimo komisijos narius, kuriems vadovauja Marytė Stonytė, 61 North Arlington Avenue, East Orange, N. J.

A.S. Trečiokas

• MEČYS ŠIMKUS, teisininkas, kviečia visus Dirvos skaitytojus, gyvenančius Chicago ar apylinkėse tuoj pat atvykti jo kontoron su-tvarkyti savo 1966 metų pajamų mokesčius. Jis tai atliks Jums tikrai tvarkingai, tiksliai ir greitai, nes toje srityje turi ilgą ir didelį patyrimą. Jei nesi dar jo klientas, būk — būsi patenkintas.

4259 So. Maplewood Ave. Chicago, Illinois. Telef. CL 4-7450. Val. 9-3 ir 5-8.

LIETUVIŲ FONDO PELNO PASKIRSTYMO PROBLEMOS

Lietuvių Fondo vadovybė siekdama kuo tiksliau paskirstyti Lietuvių Fondo palūkanas — pelną (kaip žinome LF pagrindinis kapitalas yra neliečiamas) pasikvietė į talką Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Kultūros Tarybą. Ši institucija, mūsų manymu yra kompetentinga eiti LF pelno paskirstymo komisijos ekspertu — patarėju pareigas.

Lietuvių Fondas, nors būdamas ir labai jaunas, per paskutiniuosius ketverius metus savo palūkanomis jau spėjo paremti mūsų kultūrinį išievojimo gyvenimą net 20,000 dolerių suma. Šiuo metu Lietuvių Fondo pagrindinėje sąskaitoje priskaitome virš 350,000 dolerių.

Lietuvių Fondo tikslas yra surinkti vieną milijoną dolerių, ir tas turėtų būti pasiektas ateinančiais 1968 — jubiliejiniais metais. Tada vien tik metinių palūkanų turėtume tarp 50-70 tūkstančių dolerių, kurie būtų skiriami lietuvių švietimui, mokslui ir kultūrai remti. Mes tvirtai tikime, kad patrijotinė lietuvių vi-

suomenė tą mūsų darbą parems ir mes savo tikslą pasieksime. Tai bus didelė dovana mūsų pavergtam kraštui.

1966-67 metų L. Fondo pelnas, šio meto duomenimis, turėtų siekti tarp 13,000 ir 15,000 tūkstančių dolerių. Lietuvių Fondo metinis suvažiavimas numatomas šių metų rudenį (tiksliai data bus paskelbta vėliau) tada ir bus įteiktos LF premijos. Suinteresuoti asmenys ar organizacijos dėl virš minėtų premijų prašomi siųsti prašymus iki š. m. liepos 1 dienos. Taip pat kviečiame tautiečius pareikšti savo nuomones dėl LF pelno paskirstymo ir taip pat dėl PLB Kultūros Tarybos pasiūlymo. Prašome rašyti straipsnius lietuviškoje spaudoje arba siunčiant savo privačius pasiūlymus į Lietuvių Fondo būstinę (adresas: Lietuvių Fondas. LF Pelną Paskirstymo Komisija, 6643 So. Maplewood Ave., Chicago, Illinois 60629).

Visas Lietuvių Fondo aukas galima atskaityti nuo federalinių mokesčių.

Dr. G. Balukas,
Lietuvių Fondo Tarybos
vardu

DUJOS KLAIPĖDAI

Tiesiama dujotiekio šaka nuo Šiaulių į Klaipėdą. Ryšium su tuo, Šiaulių, Telšių, Plungės rajonų administracijai pavesta atlikti eilę atitinkamų darbų. Klaipėdą dujos turi pasiekti šių metų gale. Pirmieji svarbiausi dujų naudotojai Klaipėdoj bus miesto katininė pietinė Klaipėdos daly, celiuliozės — popieriaus kombinatas ir Baltijos laivų statykla (tiesioginėje Maskvos priklausomybėje veikianti įmonė). Rengiamas tinklas dujoms tiekti ir į butus. Prieš karą Klaipėdoj toks tinklas buvo, bet jis karo metu tapo beveik ištisai sunaikintas. (E)

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės rankraštis privalo būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių mašinraščio puslapių spaudai, pralaidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinraščio puslapių, tačiau toleruojamos išimtys, atsižvelgiant į novelės siužetą ir meninę vertę.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1967 metų balandžio 30 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeru. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui 250 dolerių premija bus įteikta 1967 m. Konkursu skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antrąjį leidimą arba jos siužetą rašyti dramą, poemą ar romaną.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskirama ir perkeliama į ateinančius metus. Tokiu atveju kitais metais premijuojamos dvi novelės, premijų suma 500 dol.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS.

CHICAGOS LIETUVIŲ OPERA

Jurgio Karnavičiaus 4 v. opera

G R A Ž I N A

1967 METŲ GEGUŽĖS MĖNESIO:

20 d., 8 val. vak. ir 21 d., 3:00 val. popiet

OPERA HOUSE

Madison & Wacker Drive

Bilietų kainos: 10, 8, 6, 5 ir 3 dol.

Bilietai gaunami MARGINIUOSE, 2511 West 69th Street

Paštu bilietai užsakomi šiuo adresu:

LITHUANIAN OPERA OF CHICAGO,
6905 So. Artesian Avenue
Chicago, Illinois 60629

Užsakant bilietus paštu, kartu prašome siųsti čekį ir sau adresuotą voką su pašto ženklu, panaudojant šią atkarpą:

Prašau prisiųsti bil. po dol.

I arba II spektakliui šiuo adresu:

Vardas ir pavardė

Adresas

Telefonas